

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

**ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:**

Завідувачка кафедри,

д.е.н., професор

Світлана

ХАЛАТУР

“ _____ ”

2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
**на тему : Напрями підвищення фінансової стійкості страхової
компанії**

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Ступінь вищої освіти : Магістр

Здобувач

Юлія САВІНОВА

Науковий керівник,

к.е.н., доцент

Лариса БРОВКО

Дніпро – 2024

ДНПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет обліку і фінансів
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Освітній ступінь магістр
Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ **Світлана ХАЛАТУР**
« _____ » _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачу

САВІНОВІЙ ЮЛІЇ ВЯЧЕСЛАВІВНІ

1.Тема дипломної роботи «Напрями підвищення фінансової стійкості страхової компанії»

2.Керівник роботи Бровко Лариса Іванівна, к.е.н., доцент

затверджені наказом ДДАЕУ від «20» листопада 2023 р. № 3506

Строк подання студентом роботи «06» лютого 2024 року.

3. Вихідні дані до роботи: фінансова звітність і документи за останні п'ять років ТОВ «Агема Груп» «Самара», навчальні посібники, статті періодичних видань та підручники.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розкрити): 1. Теоретико-методологічні підходи щодо визначення фінансової стійкості страхової компанії. 2. Комплексна оцінка та аналіз діяльності ТОВ «Агема Груп». 3. Напрями підвищення фінансової стійкості страхової компанії. Висновки та пропозиції.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень).

1. Основні елементи фінансової стійкості страхової компанії. 2.Кроки формування механізму управління фінансовою стійкістю страхової компанії. 3.Структура основного капіталу ТОВ «Агема Груп» за 2018-2022рр. 4.Динаміка складу і структури оборотного капіталу ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр. 5.Аналіз джерел формування пасивів і капіталу ТОВ «Агема Груп». 6.Оцінка ефективності використання майна ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр. 7.Динаміка коефіцієнтів ділової активності ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр. 8.Оцінка показників рентабельності ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр. 9.Оцінка динаміки маневреності капіталу ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр. 10.Оцінка показників фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр. 11.Динаміка співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр. 12.Оцінка динаміки платоспроможності ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр. 13.Інтегрований механізм системи показників оцінки фінансової стійкості

страхових компаній. 14. Регресійна модель впливу коефіцієнту фінансової залежності на фінансову стійкість ТОВ «Агема Груп». 15.Регресійна модель впливу коефіцієнту фінансового ризику на фінансову стійкість ТОВ «Агема Груп». 16.Регресійна модель впливу коефіцієнту концентрації позикового капіталу на фінансову стійкість ТОВ «Агема Груп». 17.Прогноз коефіцієнту фінансової стійкості за кореляційно-регресійним трендовим аналізом ТОВ «Агема Груп» в 2018-2023 роках. 18.Прогноз коефіцієнту фінансового ризику за кореляційно-регресійним трендовим аналізом ТОВ «Агема Груп» в 2018-2023 роках.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання «23» червня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретико-методологічні підходи щодо визначення фінансової стійкості страхової компанії	Червень-липень 2023	
2	Комплексна оцінка та аналіз діяльності ТОВ «Агема Груп»	Серпень-вересень 2023	
3	Напрями підвищення фінансової стійкості страхової компанії	Жовтень-листопад 2023	
4	Висновки та пропозиції	Грудень 2023	
5	Оформлення дипломної роботи	Січень 2024	

Здобувачка _____

(підпис)

Юлія САВІНОВА

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____

(підпис)

Лариса БРОВКО

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	9
1.1. Фінансова стійкість страхової компанії: поняття, сутність і визначення	9
1.2. Формування механізму управління фінансовою стійкістю страхової компанії	14
1.3. Методологія визначення фінансової стійкості страхової компанії	27
Висновки до 1 розділу	33
РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «АГЕМА ГРУП»	36
2.1. Загальна фінансова характеристика діяльності ТОВ «Агема Груп»	36
2.2. Комплексна оцінка фінансових показників ТОВ «Агема Груп»	40
2.3. Аналіз і оцінка фінансової стійкості та ефективності провадження діяльності ТОВ «Агема Груп»	44
Висновки до 2 розділу	50
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	55
3.1. Напрями підвищення фінансової стійкості страхової компанії	55
3.2. Кореляційно-регресійна модель впливу факторів на фінансову стійкість ТОВ «Агема Груп»	58
Висновки до 3 розділу	69
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	86
ДОДАТКИ	

РЕФЕРАТ

Тема: «Напрями підвищення фінансової стійкості страхової компанії».

Кваліфікаційна робота магістра: 95с., 18 табл., 18 рис., 71 літературне джерело.

Мета кваліфікаційної роботи – дослідити теоретичні і методологічні підходи визначення фінансової стійкості страхової компанії та пошук напрямів її покращення.

Предмет дослідження: теоретичні і методологічні засади покращення фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп».

Об`єкт дослідження: процес покращення фінансової стійкості страхової компанії .

Методи дослідження: методи економічного аналізу, синтез, дедукція, порівняння, спостереження, групування, аналогії, інверсії, узагальнення, періодичного аналізу, ретроспективного аналізу, кореляційного і регресійного аналізу, структурний, функціонально-економічного аналізу, цільового аналізу, системного аналізу, графічні методи.

В процесі виконання кваліфікаційної роботи магістра досліджено Теоретико-методологічні підходи щодо визначення фінансової стійкості, проведена комплексна оцінка фінансового стану страхової компанії та надано відповідні рекомендації щодо покращення її фінансової стійкості. Отримані результати кореляційно-регресійної моделі впливу факторів на фінансову стійкість страхової компанії відображені в кваліфікаційній роботі надані для практичного впровадження в діяльності ТОВ «Агема Груп».

АНОТАЦІЯ

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ, ФІНАНСОВИЙ СТАН, СТРАХОВИК, СТРАХОВА КОМПАНІЯ, СТРАХОВА СПРАВА, ОЦІНКА СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

ANNOTATION

FINANCIAL STABILITY, FINANCIAL CONDITION, INSURER, INSURANCE COMPANY, INSURANCE CASE, EVALUATION OF INSURANCE ACTIVITY.

ВСТУП

З метою створення умов для фінансової безпеки страхових організацій необхідно взяти до уваги необхідність покращення фінансової стійкості страховиків, а також розробити етапи і заходи в процесі практичного застосування дієвого механізму управління їх фінансами. На початку застосування управлінської системи щодо покращення фінансової стійкості страхова компанія повинна попередньо визначитись з колом завдань, серед яких першочерговими є проведення ідентифікації внутрішніх та зовнішніх загроз, виявлення чинників, які здатні спряти виконанню зобов'язань, зниженню негативних наслідків та мінімізації фінансових ризиків, підвищенню рейтингу та фінансової стабільності, покращенню платоспроможності страховика.

Серед досліджень економічних публікацій, в яких розглянуті проблеми визначення фінансової стійкості і оцінки фінансової надійності страхових організацій, варто відокремити наукові праці таких вчених: Абдулаєва А.Є., Поплавська С.М., Балицька М.В., Божанова О.В., Бондаренко Я.С., Білошицький О.В., Величко Г. О., Вітлінський В., Пернарівський О., Временко Л., Геращенко І.О., Войтенко А.Ю., Гриценко А.В., Добош Н.М., Журавка О.С., Темченко А.Р., Федорченко В.Г., Кнейслер О., Коврига Д.А., Косарева І.П., Лисенко Д.Д., Кравченко М. О., Кривицька О.Р., Кузенко О.Л., Куряча Н.В., Рябошапка В.Г., Майор О.В., Мисак Д.Д., Гуцалюк О.І., Овсак О.П., Коноваленко Г.А., Олійник В.М., Омельчук Л.В., Пікус Р., Полчанов А.Ю., Приступа Л.А., Горлач А.С., Смоляк В.А., Соловей К.В., Сосновська О.О., Сташкевич Н. М., Сташкевич О. С., Татарин Н., Ткаченко Н.В., Челишева Т.В., Конова Т.С., Шишпанова Н.О. [13,15-16,19-22,25-32,34-49,53-58,63,65]. Проте зазначені науковці досліджували лише деякі моменти теоретичних положень стосовно визначення фінансової стійкості та оцінки фінансового стану страхових компаній, але кон'юнктурні зміни, що відбуваються на страховому ринку, потребують здійснити перегляд аспектів

теоретико-методологічного характеру в напрямку покращення фінансової стійкості в практичній діяльності страхових компаній.

Мета і задачі дослідження. Метою дослідження виступає поглиблене вивчення теоретичних і методологічних підходів визначення фінансової стійкості страхової компанії та пошук напрямів її покращення.

У відповідності до поставленої мети в ході написання роботи необхідно вирішити наступні завдання:

- дослідити теоретико-методологічні підходи щодо визначення фінансової стійкості страхової компанії як економічного поняття;
- проаналізувати загальну фінансову характеристику діяльності ТОВ «Агема Груп» ;
- провести детальний аналіз показників страхової діяльності ТОВ «Агема Груп»;
- проаналізувати та оцінити фінансові показники ТОВ «Агема Груп»;
- визначити фактори, які впливають на підвищення фінансової стійкості страхової компанії;
- застосувати економетричне моделювання впливу факторів на фінансову стійкість та провести прогнозування фінансових показників діяльності ТОВ «Агема Груп»;
- запропонувати напрями підвищення фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп».

Об'єктом дослідження являється процес покращення фінансової стійкості страхової компанії ТОВ «Агема Груп».

Предметом дослідження виступають теоретичні і методологічні засади покращення фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп».

Методи дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи використані такі методи: методи економічного аналізу, синтез, дедукція, порівняння, спостереження, групування, аналогії, інверсії, узагальнення, періодичного аналізу, ретроспективного аналізу, кореляційного і

регресійного аналізу, структурний, функціонально-економічного аналізу, цільового аналізу, системного аналізу, графічні методи.

В ході виконання кваліфікаційної роботи використовувались наступні методи: наукової абстракції та теоретичного узагальнення – використовувалось в ході визначення поняття економічної категорії «фінансовий менеджмент», а також складових його механізму; графічний, факторний, фінансовий аналіз – застосовувались при розрахунках фінансових коефіцієнтів з подальшим дослідженням їх ретроспективної динаміки; структурний аналіз з використанням техніко-економічного прийому, статистичні методи, спостереження – використані для відображення тенденцій зміни основних економічних показників, що характеризують ефективність здійснення виробничо-господарської діяльності господарства; моніторинг - при аналізі постійних досліджень функціонування новацій конкретному механізмі суб'єкта господарювання; системний, дисперсійний, кореляційно-регресійний аналіз, прогнозування – здійснено в процесі розробки практичних рекомендацій оптимізації структури активів і пасивів господарства; тематичний і комплексний аналіз – стосовно запровадження напрямів удосконалення фінансового менеджменту малого підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів. В ході проведення комплексних теоретичних і методологічних досліджень та пошуку напрямів покращення фінансової стійкості страхової компанії отримані результати, які дозволили сформулювати новизну роботи:

- узагальнено поняття економічної сутності та визначення фінансової стійкості страхової компанії;

- набули подальшого розвитку теоретично-методологічні підходи щодо покращення фінансової стійкості страхової компанії;

- удосконалено напрями покращення фінансової стійкості страхової компанії із застосуванням кореляційно-регресійної моделі прогнозування показників фінансової стійкості в ТОВ «Агема Груп».

.Практична цінність одержаних результатів та новизна полягає в науковому обґрунтуванні теоретичних і методологічних підходів покращення фінансової стійкості страхової компанії та побудові кореляційно-регресійної моделі прогнозування показників фінансової стійкості в ТОВ «Агема Груп». Результати дослідження та окремі рекомендації щодо покращення фінансової стійкості впроваджені в практичній діяльності ТОВ «Агема Груп».

Публікації. За результатами дослідження опубліковано фахову статтю «Діджиталізація діяльності страхової компанії як елемент забезпечення її фінансової стійкості» в фаховому виданні «Інноваційна економіка» (січень, 2024).

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел із 70 найменувань. Основний зміст роботи викладено на 95 сторінках друкованого тексту. Робота містить 18 таблиць, 18 рисунків, 1 додаток.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1. Фінансова стійкість страхової компанії: поняття, сутність і визначення

Фінансова стійкість страхової компанії є ключовим показником її здатності виконувати свої фінансові зобов'язання та забезпечувати покриття страхових випадків, зазначених у угодах зі страхувальниками. Це важливий аспект для забезпечення довіри клієнтів і партнерів, а також для збереження стабільності та функціонування страхового ринку в цілому.

Основні елементи фінансової стійкості страхової компанії представлені на рис. 1.1.

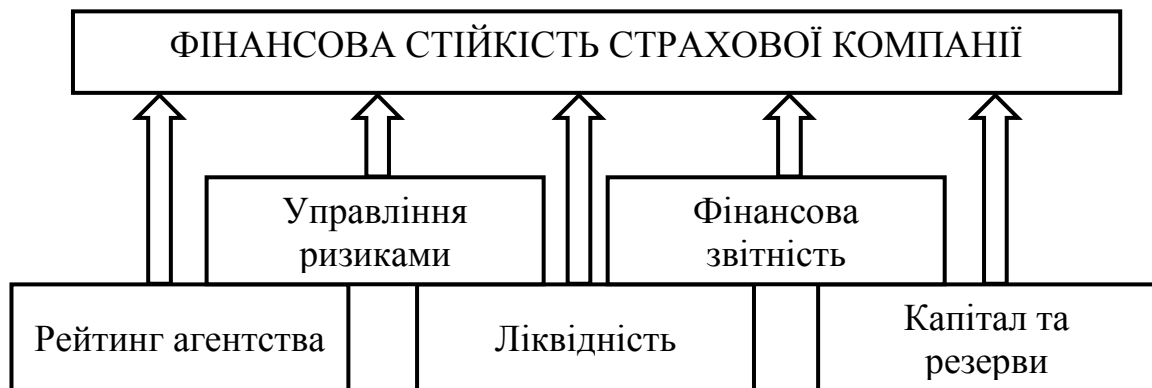

Рис.1.1. Основні елементи фінансової стійкості страхової компанії

1. Капітал та резерви – страхові компанії повинні мати достатній капітал, щоб витримати можливі фінансові втрати внаслідок страхових подій. Резерви також є важливим елементом, який дозволяє компанії вирішувати виплати за страховими випадками. Здатність страхової компанії виконувати свої фінансові зобов'язання базується на адекватному рівні капіталу та наявності достатніх резервів. Розглянемо цей аспект докладніше:

– Величина капіталу – капітал страхової компанії представляється сумою грошових коштів та інших активів, які вона має в розпорядженні для забезпечення своєї діяльності. Величина капіталу повинна бути достатньою,

щоб компанія могла вирішувати фінансові зобов'язання та оплатити можливі збитки від страхових випадків.

– Капіталовкладення – важливо, щоб капітал був ефективно вкладений, приносив прибуток та забезпечував стабільність фінансового положення компанії.

– Технічні резерви – це грошові суми, які страхова компанія відводить для покриття майбутніх виплат зі страхових випадків. Технічні резерви формуються на підставі математичних розрахунків із врахуванням ймовірності страхових випадків та розміру відшкодування.

– Капітальні резерви – додаткові резерви, які компанія може утримувати для додаткового захисту від фінансових ризиків.

– Капіталові буфери – визначення додаткового капіталу як буфера для покриття непередбачуваних фінансових втрат.

Спільно капітал та резерви становлять основний елемент фінансової стійкості страхової компанії, забезпечуючи їй необхідні ресурси для здійснення виплат згідно з укладеними страховими угодами та врегулювання інших фінансових зобов'язань.

2. Ліквідність: Здатність швидко перетворювати активи в готівку є важливою для того, щоб компанія могла вчасно виплачувати страхові відшкодування та інші фінансові зобов'язання. Коли ми говоримо про ліквідність страхової компанії, ми маємо на увазі її здатність конвертувати активи в готівку або легко реалізовувати їх для покриття фінансових зобов'язань, включаючи виплати за страховими випадками. Ліквідність грає ключову роль у забезпеченні того, щоб страхова компанія могла оперативної та ефективно виконувати свої фінансові зобов'язання. Основні аспекти ліквідності включають:

– Готівка та еквіваленти готівки – страхова компанія повинна мати достатній обсяг готівки або еквівалентів готівки, які можна легко використовувати для виплати відшкодувань та інших фінансових зобов'язань. Це може включати грошові кошти на рахунках, короткострокові банківські

депозити та інші фінансові інструменти, які можна швидко перетворити на готівку.

– Інвестиції з легкою ліквідністю – певна частина портфеля інвестицій страхової компанії може бути спрямована на фінансові інструменти, які можна легко продати на ринку без значних втрат або затримок. Може включати короткострокові облігації, ліквідні акції та інші інвестиції з високою ліквідністю.

– Управління ризиками ліквідності: Страхові компанії повинні аналізувати потенційні ризики ліквідності та розробляти стратегії для їх управління. Може включати регулярний моніторинг ліквідності, розробку планів дій у випадках негайних потреб у готівці та встановлення лімітів для конкретних видів інвестицій.

Узагальнюючи, ліквідність страхової компанії є важливим фактором для забезпечення її фінансової стійкості та здатності ефективно виконувати свої фінансові зобов'язання у випадку необхідності.

3. Управління ризиками – ефективне управління ризиками включає в себе аналіз та прийняття заходів для мінімізації можливих втрат. Це може включати диверсифікацію портфеля страхових ризиків та використання перестраховування. Управління ризиками передбачає:

1. Аналіз ризиків. Страхова компанія повинна провести докладний аналіз потенційних ризиків, з якими вона може зіткнутися. Це включає в себе оцінку ризиків, пов'язаних з різними видами страхових полісів, географічними регіонами, класами активів та іншими факторами.

2. Диверсифікація ризиків. Страхові компанії можуть використовувати стратегію диверсифікації для розподілу ризиків між різними видами страхових продуктів чи різними географічними регіонами. Це допомагає уникнути концентрації ризиків у певних областях та знижує вплив великих збитків на фінансовий стан компанії.

3. Перестраховування. Страхові компанії можуть передавати частину своїх ризиків іншим страховим компаніям через процес, відомий як

перестраховування. Це дозволяє зменшити експозицію до великих збитків та забезпечує додатковий шар захисту. Рейтингові агентства також звертають увагу на ефективність програм перестраховування при встановленні рейтингу страхової компанії.

4. Постійний моніторинг ризиків. Управління ризиками є процесом, який потребує постійного моніторингу. Страхові компанії повинні слідкувати за змінами у страхових ринках, економічному середовищі та інших факторах, що можуть впливати на їхні ризики.

5. Розробка стратегій зменшення ризиків. На основі аналізу ризиків страхова компанія розробляє стратегії для зменшення потенційних втрат. Це може включати вдосконалення підходів до ціноутворення, встановлення більш точних актуарних моделей та впровадження ефективних систем управління ризиками.

Загальний підхід до управління ризиками допомагає страховим компаніям бути готовими до непередбачуваних подій та забезпечує стійкість їхнього фінансового стану в умовах змінливого страхового ринку.

4. Фінансова звітність – якість та прозорість фінансової звітності грають важливу роль у довірі клієнтів і інших зацікавлених сторін до страхової компанії. Фінансова звітність страхової компанії є засобом представлення її фінансового стану та результатів її діяльності за певний період часу. Ця звітність зазвичай складається з різних фінансових звітів, таких як баланс, звіт про прибуток і збиток, звіт про зміни в капіталі, та примітки до фінансових звітів. Деякі ключові аспекти фінансової звітності, які важливі для оцінки фінансової стійкості страхової компанії, включають:

– Активи та пасиви – Баланс страхової компанії вказує на активи (всі володіння та права компанії) та пасиви (зобов'язання перед кредиторами та страхувальниками). Важливо, щоб компанія мала достатній обсяг активів, щоб покрити свої зобов'язання.

– Звіт про прибуток і збиток – цей звіт надає інформацію про доходи та витрати страхової компанії протягом певного періоду. Це дозволяє оцінити прибутковість компанії та її здатність генерувати прибуток.

– Звіт про зміни в капіталі – цей звіт відображає зміни в розмірі та складі капіталу компанії, який є важливим елементом фінансової стійкості. Збільшення капіталу може свідчити про додаткові фінансові ресурси для покриття можливих збитків.

– Примітки до фінансових звітів – додаткова інформація та пояснення, що подаються в примітках, можуть виявитися важливими для розуміння конкретних аспектів фінансової діяльності компанії.

Фінансова звітність повинна бути складена відповідно до визначених стандартів бухгалтерського обліку та аудиту, щоб забезпечити достовірність та порівнюваність даних. Її аналіз допомагає зацікавленим сторонам, таким як інвестори, страхувальники та регулятори, оцінити фінансовий стан та стійкість страхової компанії.

5. Рейтинг агентства – оцінка фінансової стійкості страхової компанії здійснюється рейтинговими агентствами, такими як Moody's, Standard & Poor's, або A.M. Best. Високий рейтинг свідчить про високий рівень фінансової стабільності. Основні елементи рейтингової оцінки включають:

- Фінансова сила – агентства оцінюють капіталовкладення та резерви страхової компанії. Великі капіталовкладення та значні резерви свідчать про здатність компанії врегулювати великі страхові випадки без значних фінансових труднощів.

- Ліквідність – оцінка готівкових резервів та можливості компанії швидко конвертувати свої активи в готівку для виплати страхових відшкодувань.

- Управління ризиками – агентства аналізують, наскільки компанія ефективно управляє різноманітністю та обсягом своїх страхових ризиків. Вони також оцінюють використання перестрахування як інструмента для обмеження власних ризиків компанії.

- Фінансова звітність – якість та достовірність фінансової звітності є ключовим елементом. Чіткі та прозорі звіти дозволяють рейтинговим агентствам правильно оцінювати фінансовий стан компанії.

Після аналізу цих критеріїв рейтингове агентство видає рейтинг, який може бути буквенним (наприклад, AAA, AA+, A) або використовувати іншу систему. Високий рейтинг свідчить про високий рівень фінансової стійкості та надійності компанії. Цей рейтинг може бути важливим для страхувальників та ринкових учасників при виборі страхової компанії, оскільки він свідчить про те, наскільки ймовірно компанія буде в змозі виконати свої фінансові зобов'язання в майбутньому.

Забезпечення фінансової стійкості важливо не лише для самої страхової компанії, але й для збереження стійкості страхового ринку в цілому, оскільки вона впливає на довіру споживачів та інших учасників ринку до страхових послуг.

1.2 Формування механізму управління фінансовою стійкістю страхової компанії

Формування механізму управління фінансовою стійкістю страхової компанії є ключовим елементом її успішної діяльності. Фінансова стійкість страхової компанії визначається її здатністю вирішувати фінансові труднощі, забезпечуючи виплату страхових відшкодувань та збереження позитивного фінансового стану в довгостроковій перспективі. Кроки формування механізму управління фінансовою стійкістю страхової компанії представлено на рис. 1.2.

Крок 1: Аналіз ризиків.

Аналіз ризиків – це перший та важливий етап в формуванні механізму управління фінансовою стійкістю страхової компанії. Мета цього етапу – визначити та оцінити різноманітні ризики, які можуть вплинути на фінансовий стан компанії.

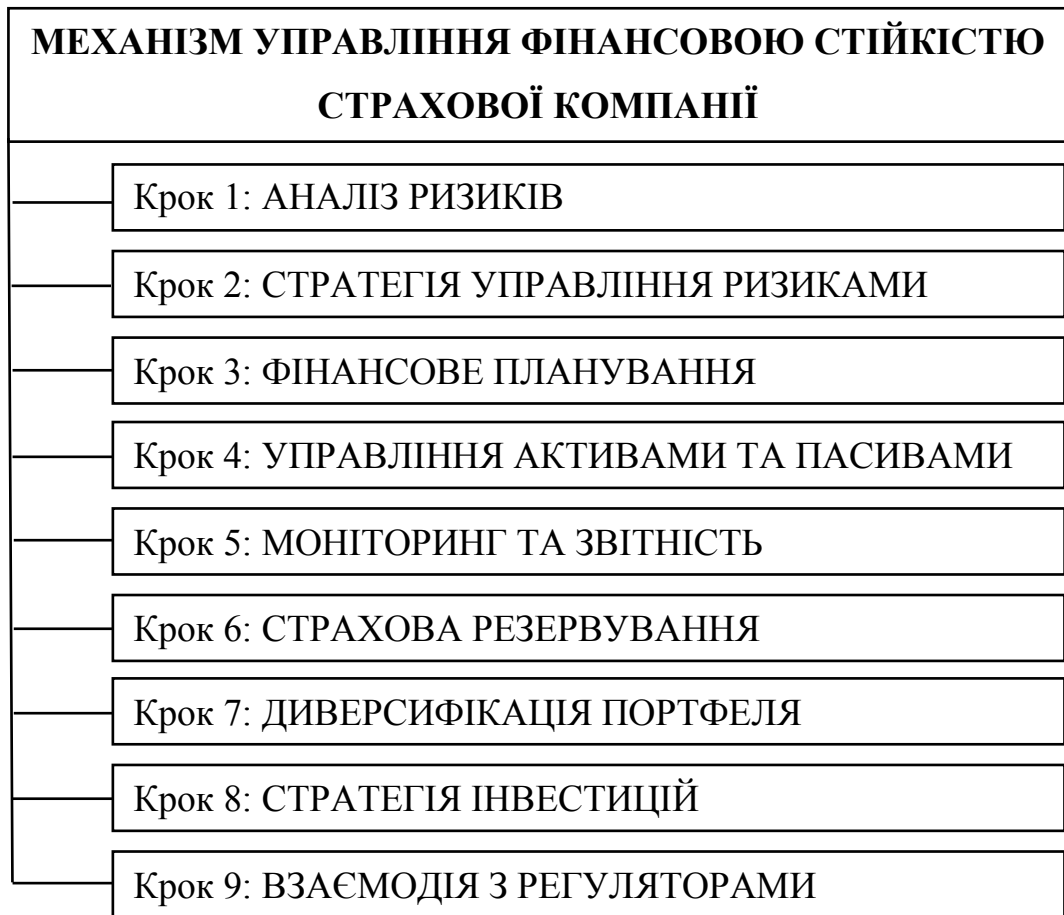

Рис. 1.1. Кроки формування механізму управління фінансовою стійкістю страхової компанії

Даний крок передбачає:

1. Ідентифікація ризиків – визначення всіх можливих видів ризиків, з якими страхова компанія може стикнутися. Може включати фінансові ризики (зміни в ринкових цінах, валютні ризики), ризики забезпечення (ліквідність, недостатність капіталу), репутаційні ризики, ризики втрати даних та інші.

2. Оцінка ризиків – оцінка ймовірності та величини можливих втрат внаслідок кожного виду ризику. Включає аналіз історичних даних, вивчення ринкових тенденцій, а також врахування внутрішніх чинників компанії.

3. Категоризація ризиків – групування ризиків за їхньою природою та впливом. Наприклад, розділення ризиків на фінансові, стратегічні, операційні та репутаційні, для подальшого спрощення управління.

Аналіз ризиків є динамічним процесом, і компанія повинна постійно вдосконалювати свої методи та стратегії відповідно до змін в зовнішньому середовищі та внутрішніх умовах.

Крок 2: Стратегія управління ризиками.

Стратегія управління ризиками є ключовим елементом механізму управління фінансовою стійкістю страхової компанії. Вона визначає підходи та заходи, які компанія приймає для ідентифікації, оцінки, контролю та управління різноманітними видами ризиків, з якими вона може стикатися. Ключові етапи розробки стратегії управління ризиками для страхової компанії:

1. Розробка сценаріїв – визначення різних можливих сценаріїв розвитку подій для кожного виду ризику. Допомогає компанії готуватися до різних сценаріїв та розробляти стратегії управління ризиками для кожного випадку.

2. Прийняття рішень – на основі результатів оцінки ризиків прийняття рішень щодо того, які ризики прийняти, які передати за допомогою перестраховування, які зменшити чи уникнути. Важливо збалансувати між ризиками та можливостями для досягнення цілей компанії.

3. Розробка планів управління ризиками:

- Створення конкретних планів та процедур для управління ризиками в разі їх виникнення.

- Визначення відповідальних осіб та комунікаційних каналів для ефективного реагування на ризики.

4. Моніторинг та адаптація:

- Постійний моніторинг ринкових умов, внутрішніх процесів та змін у зовнішньому середовищі, які можуть вплинути на ризики.

- Адаптація стратегій управління ризиками відповідно до змін у ризиковому середовищі та діяльності компанії.

5. Навчання та підвищення кваліфікації персоналу:

- Організація тренінгів для персоналу з питань управління ризиками.

- Забезпечення розуміння та свідомого відношення до ризиків усіма працівниками компанії.

6. Створення стратегії управління ризиками – розробка стратегії, яка враховує усі вищезазначені елементи, і визначення конкретних кроків для управління ризиками в довгостроковій та короткостроковій перспективі.

Всі ці кроки спільно формують стратегію управління ризиками, яка дозволяє страховій компанії ефективно протистояти різноманітним фінансовим труднощам та забезпечує її фінансову стійкість у довгостроковій перспективі.

Крок 3: Фінансове планування.

Він передбачає розроблення фінансового плану, що є важливою частиною механізму управління фінансовою стійкістю страхової компанії. Фінансовий план визначає стратегію розподілу фінансових ресурсів компанії на довгостроковий і короткостроковий періоди з метою досягнення її цілей та забезпечення стійкості. Основні етапи розроблення фінансового плану:

1. Цілі та стратегії:

- Визначення фінансових цілей компанії на довгостроковий та короткостроковий періоди.

- Розроблення стратегій для досягнення цих цілей, які можуть включати збільшення прибутковості, зниження витрат, підвищення ліквідності та інші аспекти.

2. Прогноз фінансових потоків:

- Аналіз минулих фінансових результатів та створення прогнозу фінансових потоків на майбутнє.

- Урахування поточних та майбутніх доходів, витрат, інвестицій та інших фінансових параметрів.

3. Бюджетування:

- Розроблення бюджету, який визначає конкретні цифри для доходів та витрат на певний період часу.

- Бюджет може бути розглянутий як детальний план видатків та доходів для вирішення конкретних завдань компанії.

4. Визначення потреб у капіталі:

- Аналіз потреб у фінансових ресурсах для забезпечення бізнес-потреб компанії.

- Визначення обсягів необхідного капіталу для здійснення операцій та вирішення фінансових завдань.

5. Управління ліквідністю:

- Розроблення стратегій управління ліквідністю для забезпечення можливості оперативно виплатити всі зобов'язання.

- Визначення оптимального рівня ліквідності та механізмів її підтримки.

6. Аналіз чутливості:

- Використання аналізу чутливості для оцінки впливу різних факторів (зміни валютних курсів, процентних ставок, збільшення рівня витрат тощо) на фінансові показники компанії.

7. Оцінка ризиків і можливостей:

- Аналіз ризиків та можливостей, які можуть вплинути на фінансовий план.

- Розроблення стратегій для зменшення впливу ризиків та максимізації можливостей.

8. Оцінка реалізації плану:

- Визначення метрик та ключових показників продуктивності для оцінки реалізації фінансового плану.

- Впровадження системи моніторингу та звітності для визначення відхилень та корекції стратегій.

Розробка та регулярне оновлення фінансового плану дозволяє страховій компанії ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами, реагувати на зміни у середовищі та досягати своїх стратегічних цілей.

Крок 4: Управління активами та пасивами.

Управління активами та пасивами є важливою частиною стратегії фінансового управління страхової компанії і спрямоване на забезпечення оптимального використання ресурсів для максимізації прибутку та забезпечення фінансової стійкості. Цей процес включає в себе кілька ключових аспектів:

1. Оптимізація активів (Asset Optimization):

- Розміщення інвестицій – визначення оптимального розподілу інвестицій між різними класами активів (акції, облігації, нерухомість тощо) з урахуванням рівня ризику та очікуваного доходу. Врахування інвестиційного горизонту, ліквідності та потенційної кореляції ризиків.

- Диверсифікація портфеля – розподіл інвестицій між різними географічними регіонами, секторами та іншими параметрами для зменшення концентрації ризиків.

- Оцінка ризиків та доходів – використання моделей для прогнозування можливих ризиків та доходів на основі різних сценаріїв.

2. Управління пасивами (Liability Management):

- Страхові зобов'язання – оцінка та управління зобов'язаннями перед страхувальниками, включаючи аналіз ризиків, пов'язаних із зобов'язаннями, та визначення оптимального часового горизонту для їх виконання.

- Страхові резерви – формування адекватних резервів для виплат страхових відшкодувань, враховуючи прогнозовані зобов'язання та інші фактори.

- Управління ліквідністю – забезпечення належного рівня ліквідності для вчасного виконання фінансових зобов'язань перед страхувальниками.

3. Синергія між активами та пасивами:

- Інтеграція стратегій – розробка інтегрованих стратегій для активів та пасивів для забезпечення синергії та максимізації вартості портфеля.

- Аналіз ризиків взаємодії – вивчення взаємодії між ризиками активів та пасивів для запобігання конфліктам та мінімізації загального ризику.

4. Моніторинг та адаптація:

- Періодичний аналіз – постійний моніторинг фінансового стану, оцінка результатів та корекція стратегій у відповідності до змін на ринку та внутрішніх факторів.

- Сценарійний аналіз – використання сценарійного аналізу для оцінки можливих варіантів розвитку подій та адаптації стратегій до різних умов.

Інтеграція управління активами та пасивами дозволяє страховій компанії більш ефективно використовувати свої ресурси, мінімізувати ризики та забезпечувати стійкість у фінансовій сфері.

Крок 5: Моніторинг та звітність.

Моніторинг та звітність грають ключову роль у процесі управління фінансовою стійкістю страхової компанії. Цей етап охоплює систематичний контроль за фінансовими показниками, ризиками та виконанням стратегій, а також регулярне звітування перед зацікавленими стейкхолдерами. Давайте докладніше розглянемо цей крок:

1. Фінансовий моніторинг:

- Постійний аналіз ключових фінансових показників – включає в себе такі показники, як прибуток, вартість страхових резервів, ліквідність, капітал та інші. Регулярний моніторинг допомагає виявляти будь-які непорозуміння або небажані тенденції.

- Відстеження портфеля активів та пасивів – оцінка ефективності розміщення активів та структури пасивів для забезпечення максимального доходу та зменшення ризиків.

2. Моніторинг ризиків:

- Систематичний аналіз ризиків – визначення нових ризиків та оцінка існуючих. Моніторинг дозволяє вчасно реагувати на зміни в ринкових умовах, законодавстві та інших сферах, що можуть впливати на фінансову стійкість.

- Створення резервних планів – у разі виявлення підвищеного ризику формування альтернативних стратегій та планів дій для зменшення впливу ризикових подій.

3. Звітність:

- Регулярні фінансові звіти – генерація та публікація регулярних фінансових звітів для інвесторів, акціонерів, регуляторів та інших зацікавлених сторін.

- Аналіз та коментарі – надання аналізу ключових фінансових показників, визначення ризиків та пояснення прийнятих стратегій.

4. Внутрішній та зовнішній аудит:

- Внутрішній аудит – оцінка ефективності систем внутрішнього контролю та управління ризиками.

- Зовнішній аудит – залучення незалежних аудиторів для перевірки фінансових звітів та процесів.

5. Корекція стратегій:

- Реагування на виявлені ризики – в разі виявлення нових ризиків чи змін у внутрішньому або зовнішньому середовищі необхідно адаптувати стратегії управління для забезпечення фінансової стійкості.

- Постійне вдосконалення – використання отриманих даних та взяття на замітку досвіду для постійного вдосконалення стратегій управління фінансовою стійкістю.

Цей механізм моніторингу та звітності є невід'ємною частиною ефективного управління фінансовою стійкістю страхової компанії, дозволяючи вчасно виявляти та реагувати на зміни у фінансовому середовищі та мінімізувати можливі ризики.

Крок 6: Страхова резервування.

Страхові резерви є сумами грошей, які страхова компанія відводить для виплати майбутніх страхових зобов'язань, тобто для відшкодування збитків, які можуть виникнути внаслідок страхових подій. Ефективне управління страховими резервами є важливою частиною фінансового планування страхової компанії та забезпечує її фінансову стійкість. Основні етапи цього процесу включають:

1. Визначення страхових ризиків:

- Оцінка типів ризиків, з якими стикається страхова компанія.
- Визначення ймовірності настання страхових подій та розмірів витрат, пов'язаних із страховими виплатами.

2. Розроблення методів оцінки ризиків:

- Використання стандартних методів оцінки ризиків для визначення страхових резервів.
- Аналіз історичних даних та статистики для прогнозу можливих збитків.

3. Визначення адекватних резервів:

- Встановлення резервів на рівні, яке забезпечить достатню фінансову здатність компанії виплачувати страхові відшкодування.
- Врахування можливості додаткових витрат або змін у ринкових умовах.

4. Стратегія реінвестування резервів:

- Розроблення стратегії реінвестування страхових резервів для забезпечення максимального доходу.
- Управління ризиками та ліквідністю портфеля інвестицій.

5. Моніторинг та адаптація:

- Систематичний моніторинг фінансових ринків, страхових ризиків та ефективності інвестицій.
- Адаптація резервів відповідно до змін у фінансовому стані компанії та ринкових умовах.

6. Взаємодія з регуляторами:

- Забезпечення відповідності страхових резервів вимогам регуляторів та стандартам галузі.
- Взаємодія з регуляторами у випадку змін у методах оцінки ризиків або політиці резервування.

Ефективне управління страховими резервами дозволяє страховій компанії бути готовою до фінансових викликів, забезпечуючи стабільність та впевненість стейкхолдерів у її спроможності виконувати свої зобов'язання.

Крок 7: Диверсифікація портфеля.

Диверсифікація портфеля є важливим елементом управління ризиками для страхової компанії. Цей процес передбачає розподіл ризиків між різними видами страхування та географічними областями, з метою зниження залежності від одного виду ризику або регіону. Розглянемо детальніше етапи диверсифікації портфеля:

1. Аналіз ризиків та попиту:

- Проведення аналізу різних видів ризиків, що можуть виникнути в різних галузях страхування.

- Вивчення попиту на страхові послуги в різних географічних регіонах та ринкових сегментах.

2. Класифікація портфеля:

- Розподіл страхових продуктів за різними категоріями: авто, життя, медичне страхування, нерухомість, відповідальність тощо.

- Класифікація ризиків за типами, такими як природні катастрофи, техногенні аварії, економічні ризики.

3. Географічна диверсифікація:

- Розподіл страхових ризиків між різними географічними регіонами, країнами та континентами.

- Врахування різниці в економічному, кліматичному та соціокультурному середовищі.

4. Видова диверсифікація:

- Розгляд різних видів страхування та їхнього розподілу в портфелі (наприклад, комерційне страхування, страхування вантажів, страхування життя).

- Уникнення концентрації ризиків у певних сегментах ринку.

5. Оцінка кореляції ризиків:

- Визначення кореляції між різними видами ризиків та продуктами.

- Розгляд можливості використання кореляції для зменшення загального ризику портфеля.

6. Стратегія збалансованості:

- Розробка стратегії, спрямованої на досягнення оптимальної збалансованості між ризиками та доходами.

- Підтримання портфеля, який є стійким до різноманітних зовнішніх впливів.

7. Періодична переоцінка та коригування:

- Регулярне оновлення аналізу ризиків та портфеля.

- Коригування стратегії диверсифікації відповідно до змін на ринку та внутрішніх умов.

Диверсифікація дозволяє страховим компаніям зменшити можливі втрати внаслідок конкретних подій чи ризиків, забезпечуючи більшу фінансову стабільність та знижуючи ризик банкрутства в разі великих збитків в одному напрямку.

Крок 8: Стратегія інвестицій:

Розробка стратегії інвестування для максимізації доходів та збереження капіталу. Ця стратегія визначає, як страхова компанія розміщує свій капітал та резерви для максимізації доходів, забезпечення ліквідності та мінімізації ризиків. Розглянемо докладніше кожен з етапів цього кроку:

1. Аналіз інвестиційного оточення:

- Оцінка ринкових умов, процентних ставок, інфляції та інших факторів, що можуть впливати на дохідність інвестицій.

- Аналіз конкурентного середовища та змін в економіці, які можуть впливати на інвестиційний портфель.

2. Визначення інвестиційної стратегії:

- Визначення основних цілей інвестування, таких як дохідність, збереження капіталу та ліквідність.

- Розробка стратегій для різних видів активів, таких як акції, облігації, нерухомість, інвестиційні фонди та інші.

3. Диверсифікація портфеля:

- Розподіл інвестицій між різними видами активів та ринками для зменшення ризиків.

- Уникнення концентрації інвестицій в обмежених секторах чи інструментах.

4. Управління ризиками:

- Використання інструментів фінансового обліку, таких як опції, ф'ючерси, для захисту від ризиків.

- Визначення допустимого рівня втрат та прийняття заходів для їх зменшення.

5. Вибір ефективних інвестиційних інструментів:

- Аналіз і вибір інструментів, які відповідають інвестиційній стратегії та ризиковим профілем компанії.

- Моніторинг інновацій в інвестиційних ринках та адаптація стратегії відповідно.

6. Ліквідність та обігові кошти:

- Забезпечення належного рівня ліквідності для виплат страхових відшкодувань та інших зобов'язань.

- Розробка стратегій для швидкого збереження та доступу до коштів у випадках потреби.

7. Моніторинг та оцінка результатів:

- Постійний моніторинг фінансових результатів інвестицій та їх відповідності стратегії.

- Регулярне оновлення стратегії відповідно до нових умов ринку.

Цей комплексний підхід до стратегії інвестицій допомагає страховій компанії зберігати фінансову стійкість, забезпечуючи оптимальний баланс між ризиками та доходами.

Крок 9: Взаємодія з регуляторами

Взаємодія з регуляторами є важливою складовою механізму управління фінансовою стійкістю страхової компанії. Регулятори встановлюють правила та стандарти для страхових компаній, спрямовані на забезпечення фінансової

стійкості галузі та захисту інтересів страхувальників. Взаємодія з регуляторами може включати такі етапи:

1. Відповідність законодавству – страхові компанії повинні відповідати законам та нормативам, що регулюють їхню діяльність. Це включає в себе відповідність страховим законам, фінансовим стандартам та іншим правовим вимогам.

2. Регулярні звіти та аудити – страхові компанії зобов'язані надавати регулярні фінансові та операційні звіти регуляторам. Ці звіти служать для оцінки фінансового стану компанії та визначення її здатності виплачувати страхові відшкодування.

3. Ліцензування та дозволи – забезпечення належних ліцензій та дозволів для проведення страхової діяльності. Регулятори можуть надавати ліцензії на конкретні види страхування та встановлювати умови їхньої діяльності.

4. Діалог та консультації – проведення відкритого та конструктивного діалогу з регуляторами. Це може включати участь у консультаціях, зустрічах, а також відповіді на запитання та рекомендації регуляторів.

5. Впровадження рекомендацій – здійснення внутрішніх змін та вдосконалення процесів на основі рекомендацій та вимог регуляторів. Це може включати удосконалення систем управління ризиками, фінансового планування та контролю.

6. Участь у стандартизації – активна участь у розробці та впровадженні стандартів у страховій галузі. Це сприяє створенню єдиної системи правил та підвищенню рівня довіри страховиків.

7. Відстеження змін у законодавстві – систематичний моніторинг та аналіз змін у законодавстві, які можуть вплинути на діяльність страхової компанії. Адаптація до нових вимог та стандартів.

Забезпечення ефективної взаємодії з регуляторами є ключовим чинником для забезпечення фінансової стійкості та довіри до страхової компанії в очах клієнтів та інших стейкхолдерів.

Ці кроки можуть бути адаптовані залежно від конкретної ситуації та особливостей страхової компанії. Важливо забезпечити систематичний огляд та оновлення стратегій управління фінансовою стійкістю для відповідності змінам у внутрішньому та зовнішньому середовищі.

1.3. Методологія визначення фінансової стійкості страхової компанії

Визначення фінансової стійкості страхової компанії є складним завданням і вимагає застосування специфічних методологій та аналітичних інструментів. Нижче наведено загальний огляд можливих методів:

I. Аналіз фінансових звітів передбачає дослідження наступних звітів:

1. Баланс страхової компанії:

- Активи – розділення активів на короткострокові та довгострокові, визначення ступеня їх ліквідності. Наприклад, нерухомість та обладнання можуть бути менш ліквідними порівняно з грошовими коштами або короткостроковими цінними паперами.

- Пасиви – розгляд обов'язкових зобов'язань, таких як страхові виплати, забезпечення та інші зобов'язання. Аналіз зобов'язань допомагає визначити фінансові зобов'язання компанії та їх строк погашення.

- Власний капітал – оцінка кількості капіталу, який залишається компанії після погашення всіх зобов'язань. Величина власного капіталу є важливим показником фінансової стійкості.

2. Звіт про прибуток та збиток:

- Доходи – вивчення джерел доходів компанії, зокрема, прибуток від страхової діяльності, інвестиційний дохід, а також інші джерела доходу.

- Витрати – оцінка різних видів витрат, таких як адміністративні витрати, витрати на виплату страхового відшкодування, резерви на майбутні страхові виплати.

3. Показники ефективності та рентабельності:

- Коефіцієнт рентабельності – обчислення відношення чистого прибутку до загальних доходів, що дозволяє визначити ефективність страхової компанії.

- Коефіцієнт витрат – розгляд витрат відносно доходів для визначення ефективності управління витратами.

Цей аналіз фінансових звітів допомагає зрозуміти загальну фінансову ситуацію страхової компанії, виявити її сильні та слабкі сторони, а також забезпечує інформацію для прийняття стратегічних рішень щодо поліпшення фінансової стійкості.

II. Аналіз ліквідності:

Задача аналізу ліквідності полягає в тому, щоб визначити, наскільки ефективно страхова компанія може конвертувати свої активи в грошові кошти для виконання поточних зобов'язань. Цей аспект важливий для того, щоб забезпечити, що компанія може вчасно виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками та іншими контрагентами. Два основних показники ліквідності, які часто використовуються, це коефіцієнт поточної ліквідності та швидкий коефіцієнт.

1. Коефіцієнт поточної ліквідності.

Цей коефіцієнт визначається як відношення поточних активів (тобто тих, які очікується конвертувати в грошові кошти протягом одного року) до поточних зобов'язань (тобто зобов'язань, які мають бути виплачені протягом одного року).

$$\text{Коефіцієнт поточної ліквідності} = (\text{Поточні активи}) / (\text{Поточні зобов'язання}) \quad (1.1)$$

Зазвичай значення більше 1 вказує на те, що компанія має достатньо ліквідних активів для покриття своїх поточних зобов'язань. Однак важливо також враховувати конкретні умови та вимоги галузі страхування.

2. Швидкий коефіцієнт:

Цей коефіцієнт є модифікацією коефіцієнта поточної ліквідності та враховує тільки найбільш ліквідні активи (грошові кошти, короткострокові цінні папери) в порівнянні з поточними зобов'язаннями.

$$\text{Швидкий коефіцієнт} = (\text{Ліквідні активи} - \text{Запаси}) / (\text{Поточні зобов'язання})$$

Цей коефіцієнт надає більш конкретний погляд на ліквідність, оскільки він виключає з розрахунку запаси, які можуть бути менш ліквідними.

Обидва ці показники допомагають в оцінці того, наскільки ефективно компанія може використовувати свої активи для виконання своїх зобов'язань, особливо в умовах, коли можуть виникати несподівані фінансові виклики.

III. Оцінка інвестиційного портфеля.

Значуща частина фінансової стійкості страхової компанії пов'язана з управлінням її інвестиційним портфелем. Оцінка цього аспекту включає ретельний аналіз різноманітних фінансових інструментів та розподіл капіталу компанії в інвестиції. Оцінка інвестиційного портфеля передбачає:

1. Аналіз інвестицій:

– Розподіл активів – вивчення того, як розподілені інвестиції компанії між різними видами активів, такими як акції, облігації, нерухомість, альтернативні інвестиції тощо.

– Диверсифікація – оцінка рівня диверсифікації для зменшення ризику. Забезпечення того, що портфель не занадто сконцентрований в одному виді активів чи галузі.

2. Дослідження видів інвестицій:

– Акції – аналіз фінансового стану компаній, в які вкладено гроші. Врахування ринкової капіталізації, дивідендної політики, та інших факторів.

– Облігації – оцінка кредитоспроможності емітентів облігацій та рівня ризику. Аналіз ринкових умов, облігаційних кредитних рейтингів та доходності.

3. Дивідендні доходи та купівля облігацій:

– Стабільність дивідендів – оцінка стабільності та зростання дивідендів від компаній, в які вкладено. Це може свідчити про фінансову стійкість цих компаній.

– Аналіз облігацій – вивчення облігацій та їхніх характеристик. Розгляд аспектів, таких як термін погашення, дохідність та рейтинг емітента.

Важливо враховувати, що страхові компанії часто мають довгострокові зобов'язання, тому вони можуть вкладати в довгострокові інвестиції, але при цьому має бути збережений баланс між ризиком та доходом. Оцінка інвестиційного портфеля враховується як частина загального аналізу фінансової стійкості страхової компанії, спрямованої на забезпечення її довгострокової успішності та стабільності.

IV. Оцінка ризиків включає в себе аналіз страхових резервів та актуарний аналіз. Давайте розглянемо ці аспекти детальніше:

1. Аналіз страхових резервів:

Страхові резерви – це грошові кошти, які страхова компанія утримує для того, щоб вони були готові виплатити майбутні страхові виплати. Аналіз страхових резервів важливий для визначення того, чи достатньо компанії фінансових ресурсів для виконання своїх зобов'язань перед страхувальниками.

Чинники, які слід враховувати при аналізі страхових резервів, включають:

- Різницю між оціненим ризиком та реальними виплатами. Страхові компанії повинні оцінювати ймовірність того, що вони будуть зобов'язані виплатити страхове відшкодування, і утримувати резерви, які відображають цей ризик. Однак, іноді реальні витрати можуть виявитися вищими або нижчими, ніж очікувалося.

- Зміни в законодавстві та страхових умовах. Зміни в правовому середовищі або умовах страхування можуть вплинути на обсяг і характер страхових виплат.

2. Актуарний аналіз:

АктUARний аналіз використовує методи математичного моделювання та статистичних методів для оцінки ризиків і визначення оптимальних стратегій управління страховими продуктами та фінансовими ресурсами компанії.

Деякі ключові аспекти актуарного аналізу включають:

- Прогнозування майбутніх витрат. АктUARії використовують статистичні методи для прогнозування майбутніх страхових виплат на основі історичних даних та інших факторів.

- Оцінка ризику та капіталовкладення. АктUARії визначають рівень ризику, який компанія може прийняти, та рекомендують оптимальний розподіл капіталу між різними видами активів.

- Оцінка страхового портфеля. АктUARії аналізують різноманітні аспекти страхового портфеля, такі як рівень витрат, диверсифікація ризиків та різноманітність страхових продуктів.

Ці елементи дозволяють страховій компанії краще розуміти свої ризики, визначати адекватні резерви та приймати стратегічні рішення для забезпечення фінансової стійкості та довгострокового успіху.

V. Стрес-тестування – моделювання кризових сценаріїв, аналіз впливу екстремальних подій на фінансову стійкість. Цей підхід дозволяє визначити, як компанія може витримати вплив екстремальних подій або стресових сценаріїв на свою фінансову позицію.

Стрес-тестування:

1. Визначення стрес-сценаріїв – вибір конкретних подій або умов, які можуть призвести до серйозного впливу на фінансову стійкість компанії. Може бути, наприклад, економічна рецесія, природні катастрофи, масштабні збитки від страхових випадків тощо.

2. Розробка сценаріїв – побудова конкретних сценаріїв, включаючи зміни у фінансових ринках, зростання витрат на виплати страхових відшкодувань, великі втрати від інвестицій тощо. Ці сценарії можуть бути базовими або кризовими в залежності від цілей тестування.

3. Оцінка впливу – проведення оцінки впливу кожного стрес-сценарію на фінансову позицію страхової компанії. Враховуючи різні аспекти, такі як втрати, ліквідність, капітал та інші фактори, досліджується, наскільки компанія може витримати події відповідно до кожного сценарію.

4. Моделювання результатів – використання математичних моделей та аналітичних інструментів для прогнозування фінансових наслідків кожного стрес-сценарію. Це може включати розрахунок впливу на прибуток, рівень капіталу, ліквідність та інші фінансові показники.

5. Оцінка стратегій управління ризиками – розгляд різних стратегій управління ризиками та їхній вплив на результати стрес-тестування. Можливі заходи для зменшення ризиків або підвищення фінансової стійкості.

6. Підготовка звіту і рекомендацій – формування звіту, в якому висвітлюються результати стрес-тестування, аналізуються сценарії та надаються рекомендації для поліпшення фінансової стійкості компанії.

Стрес-тестування є важливим інструментом для управління ризиками та прийняття рішень стосовно стратегій управління страховою компанією в умовах невизначеності і екстремальних ситуацій.

VI. Рейтингова оцінка – використання рейтингових агентств для отримання оцінки фінансової стійкості. Рейтингові агентства є незалежними організаціями, що аналізують фінансову стійкість та ризики компаній і видають рейтинги, які відображають їхню оцінку.

Основні аспекти рейтингової оцінки страхової компанії включають:

1. Фінансова стійкість – рейтингове агентство оцінює фінансову ситуацію компанії, враховуючи її активи, зобов'язання та капітал.

2. Ліквідність – агентство оцінює, наскільки легко компанія може конвертувати свої активи в готівку для виконання зобов'язань.

3. Страхові резерви – оцінка величини та адекватності страхових резервів компанії.

4. Менеджмент ризиків – оцінка того, наскільки ефективно компанія управляє різноманітними видами ризиків, такими як ризик інвестицій, ризик страхових виплат і т.д.

5. Інші фактори ризику – врахування інших можливих ризиків, таких як ризик рейтингу, ринковий ризик і т.д.

Рейтинги можуть бути буквенними (наприклад, "A", "B", "C") або числовими (наприклад, "AAA", "AA", "A", і так далі). Зазвичай, вищий рейтинг вказує на більш високу фінансову стійкість компанії. Рейтингові агентства, такі як Standard & Poor's, Moody's, Fitch Ratings, здійснюють оцінку страхових компаній і надають інвесторам, страхувальникам та іншим зацікавленим сторонам додаткову інформацію для прийняття рішень.

Зауважте, що рейтингові агентства можуть використовувати власні методології та критерії для визначення рейтингів, і оцінки можуть змінюватися з часом відповідно до змін у фінансовому стані компанії та ринкових умов.

Ці методи можуть застосовуватися як окремо, так і в комбінації. Комплексний аналіз дозволяє отримати більш точні та повне уявлення про фінансову стійкість страхової компанії. Бажано враховувати специфіку ринку, на якому оперує компанія, і змінювати методологію відповідно до специфіки страхової галузі.

Висновки до 1 розділу

1. Фінансова стійкість страхової компанії визначається її здатністю ефективно управляти фінансовими ризиками та виконувати зобов'язання перед страхувальниками. Ключові аспекти фінансової стійкості включають наявність достатнього капіталу та резервів, здатність швидко конвертувати активи в готівку, управління ризиками та висока якість фінансової звітності. Забезпечення фінансової стійкості важливо для забезпечення довіри клієнтів, партнерів і інших учасників ринку. Компанії повинні постійно оцінювати

свій фінансовий стан, вживати заходів для мінімізації ризиків і дотримуватися високих стандартів фінансового управління. Рейтингові агентства грають важливу роль у наданні об'єктивної оцінки фінансової стійкості компанії. Фінансова стійкість страхових компаній не тільки визначає їхню власну життєздатність, але також має велике значення для збереження стабільності страхового ринку в цілому. Однак, динамічний характер ринкових умов та змінюваність страхових ризиків вимагають постійного вдосконалення стратегій та підходів до забезпечення фінансової стійкості в умовах невизначеності.

2. Формування механізму управління фінансовою стійкістю страхової компанії – це складний та важливий процес, спрямований на забезпечення її стійкості та успішності в довгостроковій перспективі. Взаємодія з ризиками, стратегічне фінансове планування, ефективне управління активами та пасивами, а також систематичний моніторинг та звітність стають основними компонентами цього механізму. Ключові аспекти включають аналіз ризиків з урахуванням їх ймовірності та величини втрат, розроблення стратегії управління ризиками, фінансове планування з визначенням резервів, оптимізацію управління активами та пасивами, а також ретельне страхове резервування. Диверсифікація портфеля та стратегія інвестицій грають важливу роль у забезпеченні стійкості компанії. Завданням управління є не лише вирішення поточних фінансових завдань, але і планування на майбутнє, адаптація до змін у середовищі та забезпечення відповідності стандартам та вимогам регуляторів. Тільки систематичний аналіз та оновлення стратегій дозволять страховій компанії ефективно керувати фінансовою стійкістю та успішно пристосовуватися до динаміки ринку.

3. Визначення фінансової стійкості страхової компанії є ключовим завданням для забезпечення її довгострокового успіху та здатності виконувати свої зобов'язання перед клієнтами. Методологія оцінки цієї стійкості включає в себе ретельний аналіз фінансових звітів, де вивчаються баланс, звіт про прибуток та збиток. Ліквідність компанії оцінюється за

допомогою коефіцієнтів поточної ліквідності та швидкого коефіцієнту. Додатково, важливо проаналізувати інвестиційний портфель, звертаючи увагу на розподіл та ризикованість інвестицій. Оцінка ризиків включає аналіз страхових резервів та використання актуарних методів. Стрес-тестування, яке передбачає моделювання кризових сценаріїв, також є ефективним інструментом для визначення стійкості компанії в умовах екстремальних обставин. Рейтингова оцінка від рейтингових агентств допомагає отримати об'єктивну оцінку фінансової стійкості, яка може бути важливою для інвесторів та клієнтів. Узагальнюючи, комбінація цих методів надає комплексний погляд на фінансову стійкість страхової компанії і допомагає у прийнятті обґрунтованих рішень щодо її потенційного ризику та стабільності на ринку.

РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ
«АГЕМА ГРУП»

2.1. Загальна фінансова характеристика діяльності ТОВ «Агема Груп»

ТОВ «Агема Груп» надає страхові послуги та займається страховим посередництвом на підставі брокерської угоди, надає послуги з моніторингу фінансового ринку, консалтингові та інформаційні послуги та має наступне місцезнаходження за адресою: вул.Молодіжна, 6, м.Петриківка, Петриківський район, Дніпропетровська область, 51800.

Основний капітал ТОВ «Агема Група» переважно представлено технічними засобами, обладнанням, транспортом, нематеріальними активами, комп'ютерною технікою тощо. Проаналізуємо вплив амортизованої вартості основного капіталу на зміну його залишкової вартості в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Аналіз та динаміка вартості основного капіталу
ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр.

Показник	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	Абсол. зміни 2022 р. до 2018 р., +/-	Темпи приросту 2022р.до 2018р., :
Залишкова (балансова) вартість	72,7	7,5	39,5	28,7	68,2	-4,5	93,81
Частка,%	7,70	0,79	4,02	3,67	85,04	77,34	1105,02
Амортизаційні відрахування	872	872	943,0	753,1	12,0	-860	1,49
Частка,%	92,30	92,30	95,98	96,33	14,96	-77,34	16,217
Первісна вартість	944,7	944,7	982,5	781,8	80,2	-864,5	8,4

З отриманого аналізу показників вартості основного капіталу ТОВ «Агема Груп», наведених в таблиці 2,1. видно, що первісна вартість основних засобів господарства зменшилась на 864,5 тис.грн., а залишкова (балансова) вартість зменшилась на 6,19 % у відсотковому відношенні та в абсолютному відхиленні стала менше – на 4,5 тис.грн. Питома вага залишкової вартості основних засобів протягом 2018-2022 років зросла до 85,04% у складі основного капіталу підприємства.

Загальний розмір амортизаційних відрахувань основних засобів ТОВ «Агема Груп» підвищився на 860 тис.грн. в 2022р., частка питомої ваги цього фактора становив 14,96%, що менше ніж в 2018 році на 77,34 відсоткових пунктів. Разом з цим підвищення первісної вартості основного капіталу, за умови зміни їх амортизаційних відрахувань, призвело до зменшення коефіцієнта зношення основних засобів до 0,688 абс.од.

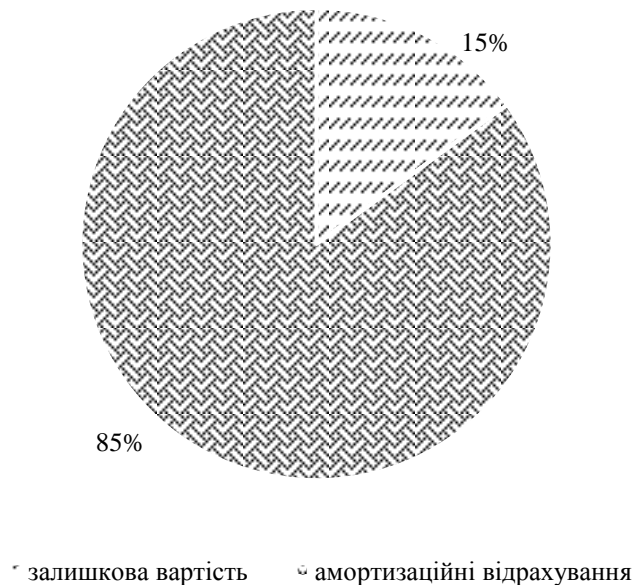

Рис.2.1. Структура основного капіталу ТОВ «Агема Груп» за 2018-2022рр.

Розглянемо та проаналізуємо склад і структуру джерел утворення оборотного капіталу ТОВ «Агема Груп» протягом досліджуваних років, провівши розрахунки за допомогою таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз складу, динаміки і структури оборотного капіталу ТОВ «Агема Груп»

Показники	2018р	2019р	2020р	2021р	2022р	Абсол. зміни 2022р.д о 2018р.	Приріст 2022р.д о 2018р., %
Запаси: виробничі запаси	1	11,1	1,6	1,6	1,8	1	11,1
Дебіторська заборгованість:	616,6	656,9	5055,8	5080,4	4416,4	3759,5	672,31
Грошові кошти та їх еквіваленти:	18,9	16,1	36,9	43,5	140,0	123,9	869,56
Разом оборотного капіталу	644,9	688,9	5094,3	5125,5	4558,2	3869,3	661,66

При отриманих результатах в першу чергу слід звернути увагу на те, що на підприємстві обсяг джерел утворення оборотного капіталу збільшився на 69,5%. Це сталося внаслідок зменшення робочого капіталу (виробничих запасів) також відповідним чином зменшилася дебіторська заборгованість за виданими авансами на 5688 тис.грн. і з внутрішніми розрахунками на 3489 тис.грн., в порівнянні 2022 року з 2018 роком, що позитивно впливає на капітал підприємства.

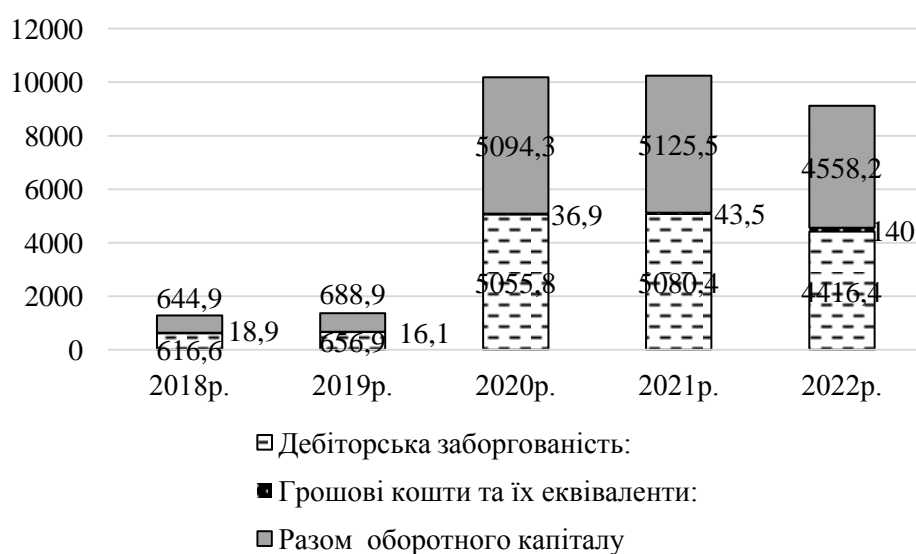

Рис.2.2. Динаміка складу і структури оборотного капіталу ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр.

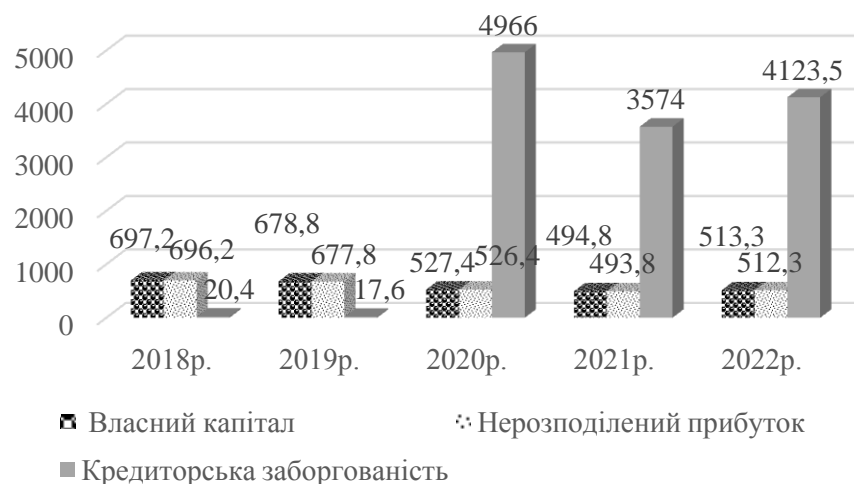
Проведемо аналіз джерел формування оборотного капіталу ТОВ «Агема Груп» за допомогою даних таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз джерел формування пасивів і капіталу ТОВ «Агема Груп»

Показник	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	Відхилення 2022 р. до 2018р.	
						тис. грн.	%
Власний капітал	697,2	678,8	527,4	494,8	513,3	-165,5	~~75,58~~
в тому числі : нерозподілений прибуток	696,2	677,8	526,4	493,8	512,3	-165,5	75,58
статутний капітал	1	1	1	1	1	0	0
Кредиторська заборгованість	20,4	17,6	4966,0	3574,0	4123,5	4120,1	20213

При аналізі динаміки складу та структури джерел фінансування ТОВ «Агема Груп» за 2018 - 2022 роки необхідно зазначити, що власний капітал займає більшу питому вагу і відбулося зростання його розміру на 80539 тис. грн. або на 21,7%. В той же час відбулося зменшення розміру заборгованості за розрахунками, що може негативно відобразитися на фінансовому стані підприємства, і як наслідок призведе до зменшення можливостей по фінансуванню оборотних активів за рахунок позикових джерел.

Рис.2.3. Аналіз джерел формування пасивів і капіталу ТОВ «Агема Груп»

Проаналізувавши ефективність використання оборотних активів ТОВ «Агема » за 2018-2022 рр. Можемо зробити наступні висновки: як видно з даних аналізу на рис.2.3, то оборотність активів підприємства зросла на 63,26 % в цілому в аналізованому періоді.

2.2. Комплексна оцінка фінансових показників ТОВ «Агема Груп»

Організація фінансово-економічної роботи ТОВ «Агема Груп» здійснюється у фінансовому і бухгалтерському відділах. Їх основним завданням виступає оцінка фінансової стійкості компанії та аналіз її фінансового стану. Фінансовим станом являється сукупність коефіцієнтів і показників, за допомогою яких проводиться комплексна оцінка фінансових показників та їх фінансовий аналіз.

Таблиця 2.4

Оцінка ефективності використання майна ТОВ «Агема Груп»

Показник	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	Абсолют. приріст 2022 р. до 2018р.
Частка оборотних виробничих фондів	0,030	0,041	0,993	0,995	0,962	0,933
Частка основних засобів в активах	0,101	0,011	0,008	0,006	0,017	-0,084
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,923	0,923	0,960	0,963	0,688	-0,235
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,077	0,077	0,040	0,037	0,312	0,235
Частка оборотних виробничих активів	0,001	0,016	0,993	0,995	0,962	0,961
Частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах	0,049	0,631	1,000	1,000	1,000	0,951
Коефіцієнт	0,281	2,347	128,970	178,589	0,253	-0,028

мобільності активів						
------------------------	--	--	--	--	--	--

Показник частки основних засобів в активах виробничої сфери підприємства протягом досліджуваних років зменшився на 0,084 абсолют. Одиниць, що є негативним моментом для підприємства. Коефіцієнт оновлення основних засобів підвищився на 0,235 абсолют. одиниць, внаслідок чого амортизація підприємства знизилась на 860 тис.грн., що пов'язано зі зменшенням коефіцієнту зносу основних засобів на 0,235 абсолют. одиниць.

В цей же час збільшилася частка оборотних виробничих фондів в активах на 0,933 абсолют. одиниць. Показник частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах зріс в 2022 році на 0,951 абсолют.одиниць у порівнянні з 2018 р. Питома вага оборотних виробничих активів в ТОВ «Агема Груп» підвищилась на 0,961 абсол. одиниць.

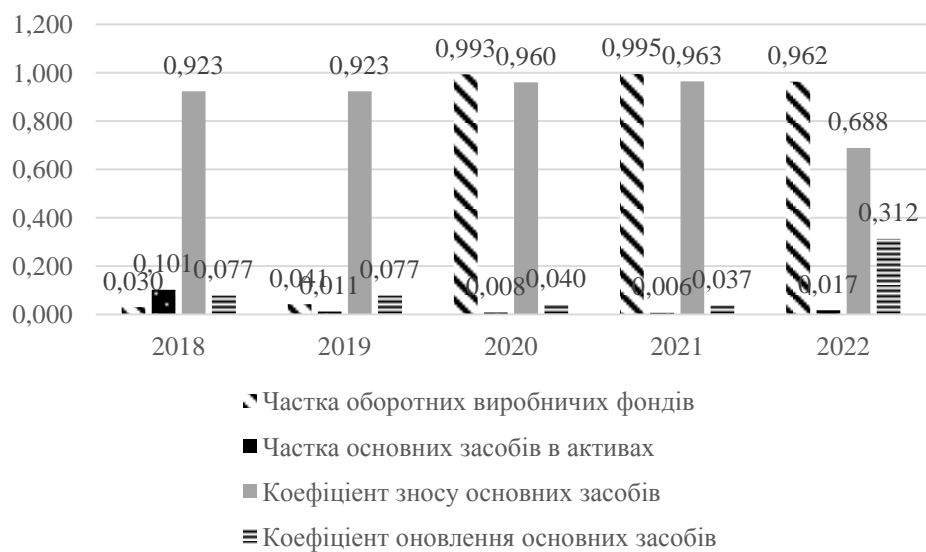

Рис.2.4. Оцінка ефективності використання майна ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр.

Як видно з рисунку 2.4, показники оцінки ефективності використання майна в ТОВ «Агема Груп» мають позитивну динаміку. За підсумками діяльності товариства в звітному році відбулось зниження коефіцієнту

мобільності активів на 0,028 абсолю.одиниць, якщо порівняти його з показником 2018 року.

Таблиця 2.5

Оцінка ділової активності ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр.

Показник	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	Відношен. 2022р. до 2018 р., %
Оборотність активів ресурсовіддача, коефіцієнт трансформації	0,320	0,382	0,389	0,223	0,335	104,49
Коефіцієнт оборотності обігових коштів	1,015	1,143	1,327	0,554	0,915	90,07
Період одного обороту обігових коштів	354,54	315,07	271,27	649,7	393,6	111,03
Коефіцієнт оборотності запасів	1121	116,98	943,06	464,75	653,9	58,33
Період одного обороту запасів (днів)	0,321	3,079	0,382	0,775	0,551	171,44
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (обороту)	1,818	1,976	0,298	0,146	0,267	14,66
Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	198,02	182,191	126,2	245,58	135,8	68,58
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	0,017	0,012	0,185	0,358	0,474	2809,39
Період операційного циклу (днів)	198,4	185,27	126,6	246,35	231,4	116,67
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (оборотність)	1,608	1,912	2,861	1,503	2,293	142,61

Оцінивши розраховані показники (табл.2.5), можемо дійти до висновків, що за період 2018-2022 років в ТОВ «Агема Груп» відбувалось зростання коефіцієнту трансформації на 4,49%, а темпи приросту коефіцієнту оборотності власного капіталу склали 142,61%, що характеризує з позитивної сторони ділову активність товариства (рисунок 2.5).

Але слід відзначити, що протягом цих же років в підприємстві уповільнилася тривалість оборотності обігових коштів на 11,03%, в тому числі запасів – на 74,44%, що створює негативні умови щодо платоспроможності та свідчить про зменшення ліквідного капіталу. Пояснюється така тенденція також зниженням коефіцієнтів оборотності обігових коштів на 9,93% і та запасів відповідно суттєвим зниженням на 41,67%. Внаслідок цього відбулось збільшення періоду операційного циклу на 33 дні або 16,67 % у процентному відношенні. В дослідженому періоді значно зменшилась дебіторська заборгованість, що знайшло своє відображення у зниженні коефіцієнту її оборотності на 1,551 абс.од. або 85,34 % у відсотковому співвідношенні.

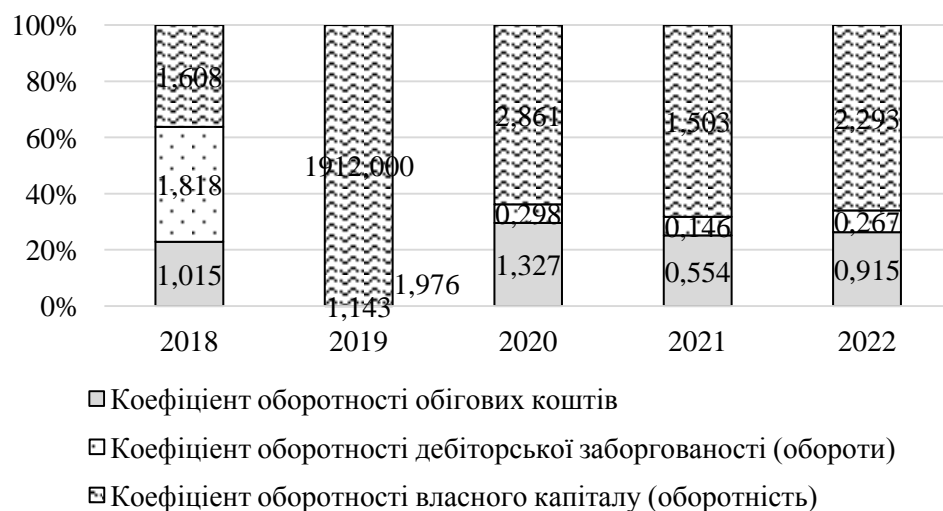

Рис. 2.5. Динаміка коефіцієнтів ділової активності ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр.

Проаналізуємо зміну динаміки та оцінку рівня рентабельності ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр. за показниками, представленими в таблиці 2.7.

Згідно з проведеними розрахунками, можемо простежити, що рівень рентабельності діяльності товариства за чистим прибутком протягом п'яти років залишився незмінним. Але протягом 2018-2022 років в ТОВ «Агема Груп» відслідковується погіршення з рентабельністю активів за прибутком від звичайної діяльності, в тому числі капіталу за чистим прибутком на 0,011 абс.од.

2.3. Аналіз і оцінка фінансової стійкості та ефективності провадження діяльності ТОВ «Агема Груп»

В ході проведення фінансового аналізу ефективності провадження діяльності ТОВ «Агема Груп» розглянемо оцінку показників в табл.2.7.

Таблиця 2.7

Оцінка показників рентабельності ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр.

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	Абсолют приріст 2022 р. до 2018р.
Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності	0,013	0,026	0,002	0,002	0,002	-0,011
Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	0,013	0,026	0,002	0,002	0,002	-0,011
Рентабельність власного капіталу	0,013	0,027	0,017	0,016	0,019	0,006
Рентабельність виробничих фондів	0,126	0,989	0,219	0,267	0,121	0,015
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	0,982	0,925	0,301	0,947	0,975	-0,007
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності	0,018	0,075	0,699	0,995	0,025	0,007

Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком	0,008	0,014	0,006	0,011	0,008	0
Коефіцієнт реінвестування	74,860	36,837	58,489	60,963	51,747	-23,113
Період окупності капіталу	77	38	570	636	479	402
Період окупності власного капіталу	75	37	59	61	52	-23

Як свідчать дані, наведені в таблиці 2.7, в ТОВ «Агема Груп» впродовж п'яти років слід відзначити рівень рентабельності реалізованої продукції за прибутком від реалізації склав 0,975, що на 0,007 менше показника 2018 року. При цьому період окупності капіталу більшим на 402 дні, що говорить про уповільнення оборотності при його використанні.

Період окупності власного капіталу має тенденцію до зменшення на 23 дні, що є позитивним моментом для товариства.

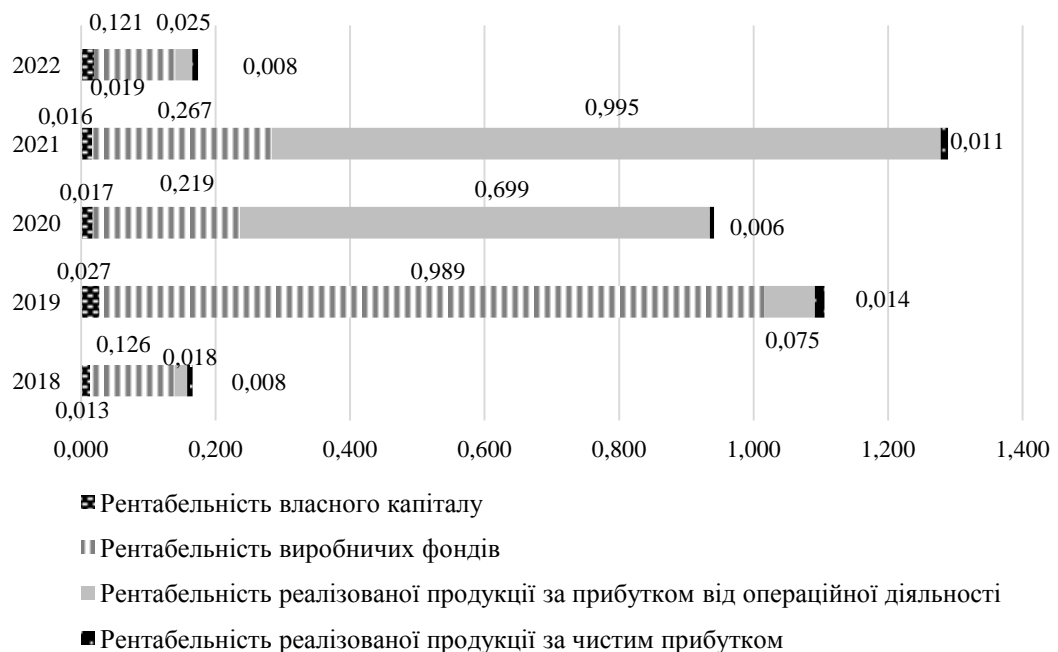

Рис. 2.6. Оцінка показників рентабельності ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр.

Згідно з графіком, наведеним на рисунку 2.6, динамка рентабельності власного капіталу та виробничих фондів має позитивні зміни на рівні 0,06 та 0,015 абсолютних одиниць відповідно.

Формування прибутку та аналіз фінансових результатів ТОВ «Агема Груп» розглянемо в таблиці 2.8.

Дані таблиці 2.8 показали, що у звітному році підприємством ТОВ «Агема Груп» отримано 9,9 тис. грн. чистого прибутку. За досліджений строк сума прибутку збільшилася – на 6,45 %, а в грошовому виразі підвищення склало 0,6 тис. грн. Сума валового прибутку у 2022 р. порівняно з 2018 р. зросла на 9,6 тис.грн. при темпах приросту 147,52 % в основному за рахунок незначного підвищення чистого доходу від продажу продукції в грошовому виразі на 56 тис.грн.

Таблиця 2.8

Аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «Агема Груп»

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	Темпи приросту 2022р.в % до 2018р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, послуг)	1121	1298	1508,9	743,6	1177	105,0
Валовий прибуток	20,20	97,60	1054,9	39,60	29,80	147,52
Інші доходи	143,6	302,4	68,3	687,7	321	223,54
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт)	1100,8	1200,4	454	704	1147,2	104,22
Інші витрати	84,5	205,6	1567,6	735,4	340,9	403,43
Фінансовий результат до оподаткування	79,3	94,2	9,6	8,1	9,9	12,484
Податок на прибуток	70,0	75,8	-	-	-	-
Чистий прибуток	9,3	18,4	9,6	8,1	9,9	106,45

Зростання прибутковості господарства пояснюється також зниженням інших витрат 2022 року проти 2018 р. Зазначимо, що інших витрат у виручці від реалізації постійно зростає в аналізованому періоді в 4 рази, тобто на 256,4 тис.грн. в грошовому виразі. Крім того, у 2022 р. підвищився рівень собівартості продукції на 46,4 тис.грн. порівняно з 2018 р., це складає 104,22% темпу приросту.

Слід зазначити, що якщо у 2018-2022 роках сума інших доходів стала більше в 2,23 рази, або підвищилась на 177,4 тис.грн. в абсолютній сумі, так і за відносними показниками спостерігається така ж ситуація. Це можна пояснити напевно підвищення ефективності використання оборотних активів підприємства.

Розрахунки, наведені в таблиці, свідчать, що основну частку в загальній сумі доходів займає виручка від реалізації та в 2022 році порівняно з 2018 р. вона зросла на 5%.

Наступний етапом оцінки фінансового стану підприємства є оцінка показників фінансової стійкості, в тому числі і маневреності капіталу ТОВ «Агема Груп», динаміку якого за період з 2018 року до 2022 року зобразимо на рисунку 2.8.

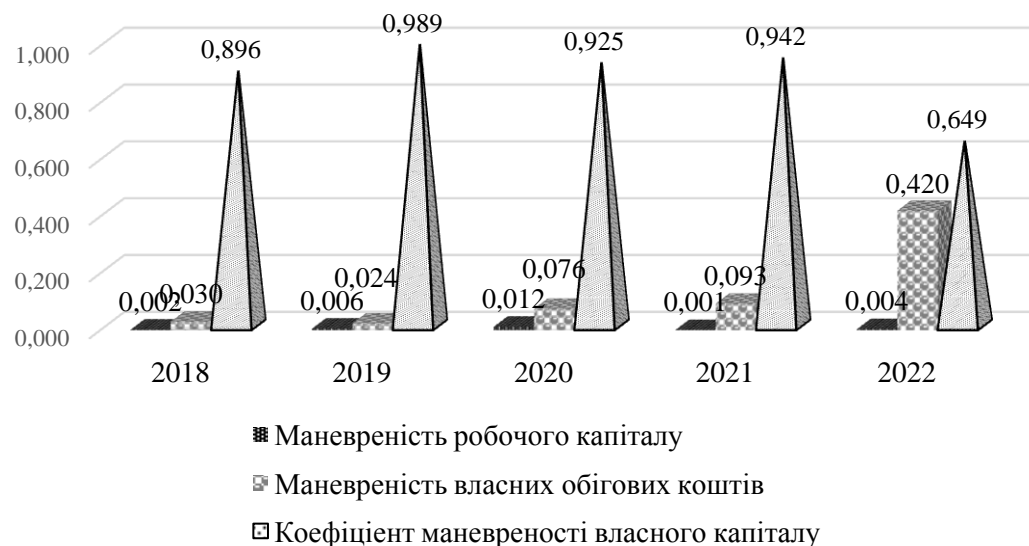

Рис. 2.7. Оцінка динаміки маневреності капіталу ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр.

Відображений на рисунку 2.7 графік динаміки маневреності капіталу свідчить про позитивну зміну показників в ТОВ «Агема Груп» протягом 2018-2022 років. Так, ми бачимо що відбулось зростання маневреності робочого капіталу в 2 рази, а маневреності власних коштів оборотного капіталу – збільшення в 2022 році на до 0,42. Але водночас простежимо зниження маневреності власного капіталу на 0,247 абс.од. в порівнянні з 2018 роком.

Проведена оцінка показників фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп» (додаток А) свідчить про зниження абсолютного показника фінансової стійкості- власних обігових коштів (робочого, функціонуючого капіталу) на 289,76 тис.грн. , що вказує на її погіршення в аналізованому періоді. Це також вплинуло і на зменшення коефіцієнту забезпечення оборотних активів власними коштами на 0,895 абс.од. та коефіцієнту забезпечення власними обіговими коштами запасів на 439,42 абс.од.

В дослідженому періоді відслідковується значне зростання коефіцієнту фінансового ризику з 0,029 в 2018 році до 8,036 – в 2022 році, що показало підвищення виникнення впливу ступеню фінансових ризиків в підприємстві в 274 рази. Разом з тим фінансова незалежність товариства погіршилась за рахунок зниження коефіцієнту концентрації власного капіталу (автономії) на 0,861 абс.од., внаслідок чого зросло значення коефіцієнту фінансової залежності до 9,036 абс.од., але стала більшою величина коефіцієнту фінансової стабільності (коефіцієнту фінансування) на 0,009 абс.од. незважаючи на мінливі ринкові умови.

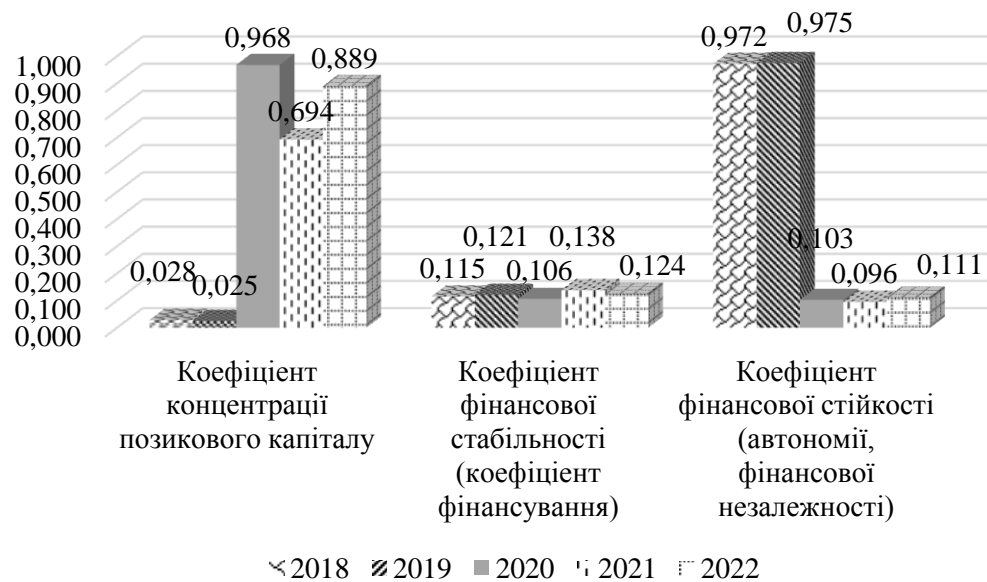

Рис. 2.78. Оцінка показників фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр.

Наведені на рисунку 2.8 коефіцієнти оцінки фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр. вказують на підвищення залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування, що свідчить про негативну динаміку та зниження його фінансової стійкості протягом останніх п'яти років.

В таблиці 2.8 наведемо розраховані коефіцієнти оцінки платоспроможності ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр., які свідчать про покращення коефіцієнту поточної ліквідності (коефіцієнту покриття) з темпами приросту 110,54% та коефіцієнту швидкої ліквідності з темпами приросту 16,19%. В цьому ж періоді відбулось суттєве зниження співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості до 15,9, що видно на рисунку 2.9.

Таблиця 2.8

Оцінка динаміки платоспроможності ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр.

Показник	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	Темпи росту 2022 р. в % до

						2018 р.
Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття)	1,000	1,000	1,026	1,434	1,105	110,54
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,951	0,369	1,026	1,434	1,105	116,19
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,926	0,915	0,007	0,012	0,034	3,66
Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	60,451	74,648	36,596	39,567	15,901	26,30

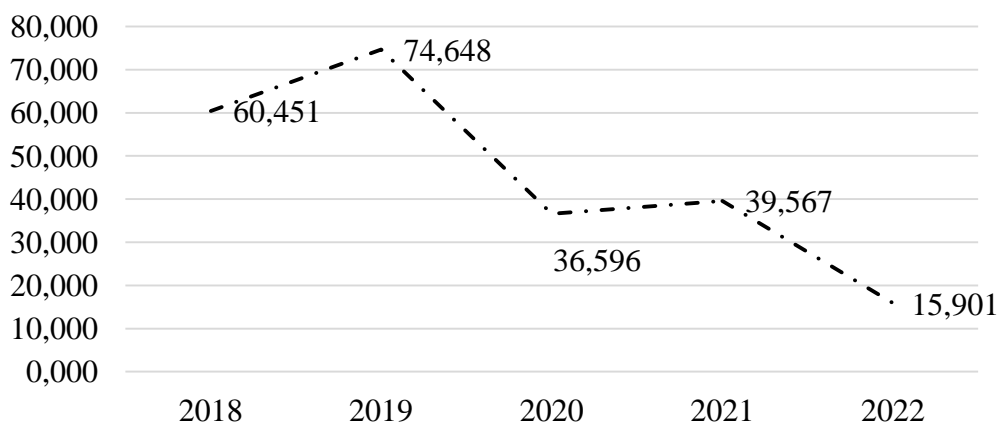

Рис.2.9. Динаміка співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр.

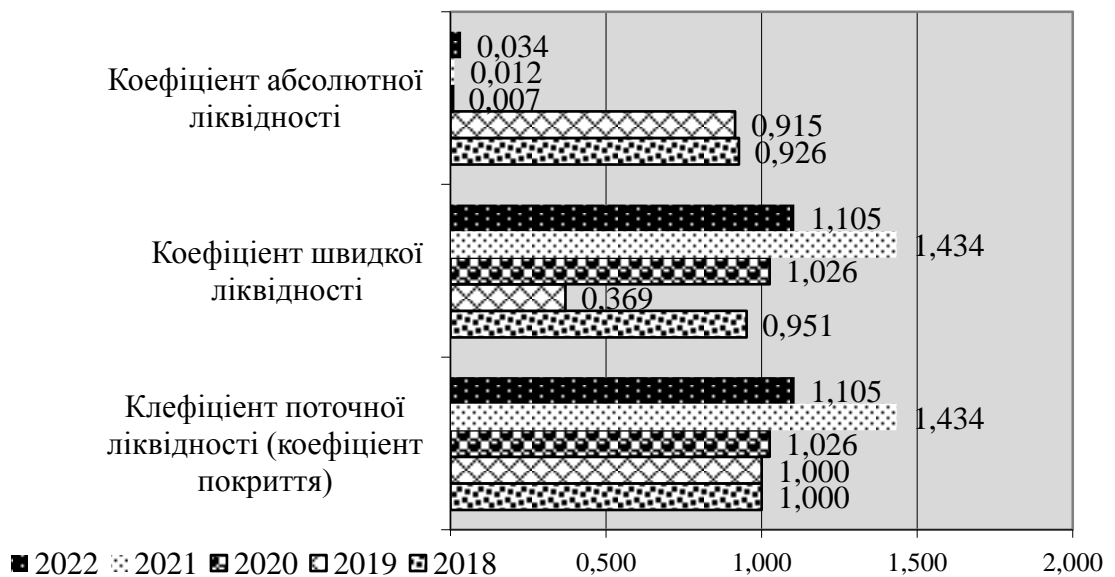

Рис.2.10. Оцінка динаміки платоспроможності ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр.

На рисунку 2.10 відображено графічно динаміку платоспроможності, з якого видно, що в ТОВ «Агема Груп» за 2018-2022 роки знизилася значення коефіцієнту абсолютної ліквідності з 0,926 в 2018 році до 0,034 в 2022 році, що значно менше нормативної межі (0,2-0,5).

Висновки до 2 розділу

1. ТОВ «Агема Груп» надає страхові послуги та займається страховим посередництвом на підставі брокерської угоди, надає послуги з моніторингу фінансового ринку, консалтингові та інформаційні послуги. Основний капітал ТОВ «Агема Група» переважно представлено технічними засобами, обладнанням, транспортом, нематеріальними активами, комп'ютерною технікою тощо. З отриманого аналізу показників вартості основного капіталу ТОВ «Агема Груп» отримано, що первісна вартість основних засобів господарства зменшилась на 864,5 тис.грн., а залишкова (балансова) вартість зменшилась на 6,19 % у відсотковому відношенні та в абсолютному відхиленні стала менше – на 4,5 тис.грн. Питома вага залишкової вартості основних засобів протягом 2018-2022 років зросла до 85,04% у складі основного капіталу підприємства. Загальний розмір амортизаційних відрахувань основних засобів ТОВ «Агема Груп» підвищився на 860 тис.грн. в 2022р., частка питомої ваги цього фактора становив 14,96%, що менше ніж в 2018 році на 77,34 відсоткових пунктів. Разом з цим підвищення первісної вартості основного капіталу, за умови зміни їх амортизаційних відрахувань, призвело до зменшення коефіцієнта зношення основних засобів до 0,688 абс.од. При отриманих результатах в першу чергу слід звернути увагу на те, що на підприємстві обсяг джерел утворення оборотного капіталу збільшився на 69,5%. Це сталося внаслідок зменшення робочого капіталу (виробничих запасів) також відповідним чином зменшилася дебіторська

заборгованість за виданими авансами на 5688 тис.грн. і з внутрішніми розрахунками на 3489 тис.грн., в порівнянні 2022 року з 2018 роком, що позитивно впливає на капітал підприємства. При аналізі динаміки складу та структури джерел фінансування ТОВ «Агема Груп» за 2018 - 2022 роки необхідно зазначити, що власний капітал займає більшу питому вагу і відбулося зростання його розміру на 80539 тис. грн. або на 21,7%. В той же час відбулося зменшення розміру заборгованості за розрахунками, що може негативно відобразитися на фінансовому стані підприємства, і як наслідок призведе до зменшення можливостей по фінансуванню оборотних активів за рахунок позикових джерел. Проаналізувавши ефективність використання оборотних активів ТОВ «Агема » за 2018-2022 рр. Можемо зробити наступні висновки, що оборотність активів підприємства зростає на 63,26 % в цілому в аналізованому періоді. Організація фінансово-економічної роботи ТОВ «Агема Груп» здійснюється у фінансовому і бухгалтерському відділах. Їх основним завданням виступає оцінка фінансової стійкості компанії та аналіз її фінансового стану. Фінансовим станом являється сукупність коефіцієнтів і показників, за допомогою яких проводиться комплексна оцінка фінансових показників та їх фінансовий аналіз.

2. Комплексна оцінка фінансових показників ТОВ «Агема Груп» показала, що показник частки основних засобів в активах виробничої сфери підприємства протягом досліджуваних років зменшився на 0,084 абсолют. Одиниць, що є негативним моментом для підприємства. Коефіцієнт оновлення основних засобів підвищився на 0,235 абсолют. одиниць, внаслідок чого амортизація підприємства знизилась на 860 тис.грн., що пов'язано зі зменшенням коефіцієнту зносу основних засобів на 0,235 абсолют. одиниць. В цілому показники оцінки ефективності використання майна в ТОВ «Агема Груп» мають позитивну динаміку. За підсумками діяльності товариства в звітному році відбулось зниження коефіцієнту мобільності активів на 0,028 абсолют.одиниць, якщо порівняти його з показником 2018 року. Оцінивши розраховані показники, можемо дійти до

висновків, що за період 2018-2022 років в ТОВ «Агема Груп» відбувалось зростання коефіцієнту трансформації на 4,49%, а темпи приросту коефіцієнту оборотності власного капіталу склали 142,61%, що характеризує з позитивної сторони ділову активність товариства. Але слід відзначити, що протягом цих же років в підприємстві уповільнилася тривалість оборотності обігових коштів на 11,03%, в тому числі запасів – на 74,44%, що створює негативні умови щодо платоспроможності та свідчить про зменшення ліквідного капіталу. Пояснюється така тенденція також зниженням коефіцієнтів оборотності обігових коштів на 9,93% і та запасів відповідно суттєвим зниженням на 41,67%. Внаслідок цього відбулось збільшення періоду операційного циклу на 33 дні або 16,67 % у процентному відношенні. В дослідженому періоді значно зменшилась дебіторська заборгованість, що знайшло своє відображення у зниженні коефіцієнту її оборотності на 1,551 абс.од. або 85,34 % у відсотковому співвідношенні.

3. Згідно з проведеним аналізом ефективності діяльності та фінансовими розрахунками в ТОВ «Агема Груп» впродовж п'яти років слід відзначити рівень рентабельності реалізованої продукції за прибутком від реалізації склав 0,975, що на 0,007 менше показника 2018 року. При цьому період окупності капіталу більшим на 402 дні, що говорить про уповільнення оборотності при його використанні. Період окупності власного капіталу має тенденцію до зменшення на 23 дні, що є позитивним моментом для товариства. Динамка рентабельності власного капіталу та виробничих фондів має позитивні зміни на рівні 0,06 та 0,015 абсолютних одиниць відповідно. Але протягом 2018-2022 років в ТОВ «Агема Груп» відслідковується погіршення з рентабельністю активів за прибутком від звичайної діяльності, в тому числі капіталу за чистим прибутком на 0,011 абс.од.

Аналіз формування прибутку та аналіз фінансових результатів ТОВ «Агема Груп» показав, що у звітному році підприємством ТОВ «Агема Груп» отримано 9,9 тис. грн. чистого прибутку. За досліджений строк сума прибутку збільшилася – на 6,45 %, а в грошовому виразі підвищення склало

0,6 тис. грн. Сума валового прибутку у 2022 р. порівняно з 2018 р. зросла на 9,6 тис.грн. при темпах приросту 147,52 % в основному за рахунок незначного підвищення чистого доходу від продажу продукції в грошовому виразі на 56 тис.грн. Зростання прибутковості господарства пояснюється також зниженням інших витрат 2022 року проти 2018 р. Зазначимо, що інших витрат у виручці від реалізації постійно зростає в аналізованому періоді в 4 рази, тобто на 256,4 тис.грн. в грошовому виразі. Крім того, у 2022 р. підвищився рівень собівартості продукції на 46,4 тис.грн. порівняно з 2018 р., це складає 104,22% темпу приросту. лід зазначити, що якщо у 2018-2022 роках сума інших доходів стала більше в 2,23 рази, або підвищилась на 177,4 тис.грн. в абсолютній сумі, так і за відносними показниками спостерігається така ж ситуація. Це можна пояснити напевно підвищення ефективності використання оборотних активів підприємства. Проведені фінансові розрахунки свідчать, що основну частку в загальній сумі доходів займає виручка від реалізації та в 2022 році порівняно з 2018 р. вона зросла на 5%. Аналіз динаміки маневреності капіталу свідчить про позитивну зміну показників в ТОВ «Агема Груп» протягом 2018-2022 років. Так, ми бачимо що відбулось зростання маневреності робочого капіталу в 2 рази, а маневреності власних коштів оборотного капіталу – збільшення в 2022 році на до 0,42. Але водночас простежимо зниження маневреності власного капіталу на 0,247 абс.од. в порівнянні з 2018 роком.

Отримані результати оцінки показників фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп» свідчить про зниження абсолютного показника фінансової стійкості- власних обігових коштів (робочого, функціонуючого капіталу) на 289,76 тис.грн. , що вказує на її погіршення в аналізованому періоді. Це також вплинуло і на зменшення коефіцієнту забезпечення оборотних активів власними коштами на 0,895 абс.од. та коефіцієнту забезпечення власними обіговими коштами запасів на 439,42 абс.од. В дослідженому періоді відслідковується значне зростання коефіцієнту фінансового ризику з 0,029 в 2018 році до 8,036 – в 2022 році, що показало підвищення виникнення

впливу ступеню фінансових ризиків в підприємстві в 274 рази. Разом з тим фінансова незалежність товариства погіршилась за рахунок зниження коефіцієнту концентрації власного капіталу (автономії) на 0,861 абс.од., внаслідок чого зросло значення коефіцієнту фінансової залежності до 9,036 абс.од., але стала більшою величина коефіцієнту фінансової стабільності (коефіцієнту фінансування) на 0,009 абс.од. незважаючи на мінливі ринкові умови.

Коефіцієнти оцінки фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр. вказують на підвищення залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування, що свідчить про негативну динаміку та зниження його фінансової стійкості протягом останніх п'яти років. Наведені розраховані коефіцієнти оцінки платоспроможності ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр. свідчать про покращення коефіцієнту поточної ліквідності (коефіцієнту покриття) з темпами приросту 110,54% та коефіцієнту швидкої ліквідності з темпами приросту 16,19%. В цьому ж періоді відбулось суттєве зниження співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості до 15,9. В цілому в ТОВ «Агема Груп» за 2018-2022 роки знизилосся значення коефіцієнту абсолютної ліквідності з 0,926 в 2018 році до 0,034 в 2022 році, що значно менше нормативної межі (0,2-0,5).

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

3.1. Напрями підвищення фінансової стійкості страхової компанії

В умовах фінансових кризи стримуючим чинником розвитку фінансово стійкого страхового бізнесу є те, що фінансові ресурси страхових компаній знаходяться в незадовільному стані, що значно знижує їх платоспроможність і конкурентоспроможність на страховому ринку. Особливо недостатньо розвинутими з низькою фінансовою стійкістю є ті страхові організації, в яких фіксується знижений рівень довіри або відмова виконати свої зобов'язання за умовами страхових договорів; зростання ризиків високої залежності страховиків від банківських каналів реалізації страхових послуг; нестабільний рівень ліквідності; «замороження» страхових резервів на строкових депозитах в банківських установах. Сучасні макроекономічні мінливі тенденції розвитку страхового ринку призводять до того, що страховим компаніям необхідно враховувати наступні рекомендації, які слід поетапно застосовувати як стратегічні підходи щодо щоб підвищити фінансову стійкість. По-перше, диверсифікувати портфель активів, тобто розподілити ризики інвестування між різними видами активів, що може значно зменшити вплив негативних змін на фінансовий стан страхової організації та в цілому страхового ринку. По-друге, оцінювати ризики та здійснювати ефективне управління фінансовими ризиками, які відіграють важливу роль у фінансовій стійкості страховика, оскільки ретельна оцінка ризику перед прийняттям страхових рішень допомагає уникнути непередбачуваних збитків. По-третє, забезпечення достатнього рівня капіталізації є важливим чинником для забезпечення фінансової стійкості, тому що висока капіталізація допомагає виплатити великі збитки і зберегти довіру клієнтів. По-четверте, ефективне управління витратами: оптимізація витрат і підтримка ефективної структури витрат можуть покращити фінансову продуктивність страховика. По-п'яте, створення резервів, адже

страхова компанія повинна мати достатні резерви, щоб виплатити всі зобов'язання перед страхувальниками в разі необхідності. Адекватні резерви забезпечують впевненість в здатності виплатити страхові виплати. По-шосте, підвищення ефективності бізнесу, так як вдосконалення операцій та процесів може привести до зниження витрат і покращення фінансового результату страхової компанії.

Рис.3.1. Інтегрований механізм системи показників оцінки фінансової стійкості страхових компаній

Джерело: складено автором на підставі [4;5; 33, с.199]

Таким чином, задля покращення своєї фінансової стійкості страхові компанії мають наростити та підвищити капіталізацію в управлінні страхової системи, впровадити ефективні страхові продукти і послуги, що користуються попитом серед страхувальників, спростити процедури аквізиційної роботи та по страхових операціях, збалансувати структуру страхового портфелю, реалізувати фінансову політику направлену на подолання наслідків світової фінансової кризи. При розробці і впровадженні стратегії управління ризиками страховикам надається змога виявити і зменшити потенційні фінансові загрози. Завдання покращення фінансової стійкості страхової компанії може бути виконано шляхом впровадження наступних заходів фінансової стратегії:

1. Аналізувати та оцінювати ризики таким чином, щоб в подальшому передбачити можливі фінансові ризики, які можуть вплинути на діяльність компанії, також здійснювати регулярний моніторинг і оцінку фінансових ризиків, щоб забезпечити своєчасні заходи для їх управління.

2. Розвивати різноманітність портфелю: розширити розмаїтість страхових продуктів та послуг, щоб збільшити потенційні джерела прибутків. Страховикам варто розширити асортимент страхових продуктів та пропонувати страхування в різних сферах, такі як автомобільне, медичне, нерухомості, будівництво, банківське обслуговування тощо.

3. Підвищувати ефективність операцій: оцінювати свої процедури роботи та оптимізувати їх для забезпечення більшої ефективності, враховуючи сучасні технології автоматизації та цифрові рішення для спрощення бізнес-процесів та зменшення витрат.

4. Забезпечити адекватну фінансову стратегію: компанії бажано розробити власну довгострокову фінансову стратегію, яка враховує стійкість компанії та забезпечує її здатність до виконання зобов'язань перед страхувальниками, виявляти потенційні проблеми та застосовувати заходи для їх вирішення.

5. Залучати кваліфікованих фахівців. Рекомендуємо забезпечити наявність кваліфікованих співробітників, які мають досвід у фінансовій сфері і розуміють особливості страхування, інвестувати у навчання та розвиток персоналу для покращення їхніх навичок та знань, забезпечити підвищення їх кваліфікації.

6. Впроваджувати фінансовий контроль і фінансову дисципліну. Пропонується встановити механізми внутрішнього контролю, щоб уникнути можливих фінансових злочинів або недоліків. Проводити в страховій компанії аудиторські перевірки за фінансовими операціями з метою забезпечення їхньої точності та відповідності правилам та нормам встановленим на законодавчому рівні.

3.2. Кореляційно-регресійна модель впливу факторів на фінансову стійкість ТОВ «Агема Груп»

В основі регресійного аналізу фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп» буде використано методіку економетричного моделювання залежності цільової функції Y (коефіцієнт фінансової стійкості), який характеризує рівень концентрації власного капіталу і фінансової незалежності (автономії) залежить від наступних змінних факторів:

X_1 - коефіцієнт фінансової залежності;

X_2 - коефіцієнт фінансового ризику;

X_3 - коефіцієнт концентрації позикового капіталу.

Отриману комбінацію використаємо з метою прогнозування цільової (залежної) змінної при обчисленні багатфакторного рівняння регресійної моделі використовуючи дані вказаних незалежних (вхідних) параметрів. На підставі обраних параметрів пропонуємо побудувати багатфакторну модель, яка буде враховувати змінні основних чинників, які впливають на фінансову стійкість страхової компанії як зовнішні та внутрішні фактори. Отже, безпосередньо внутрішніми факторами впливу на фінансову стійкість

виступають: вартість власного капіталу, позикового капіталу, кредиторської заборгованості (зобов'язань) розмір активів і пасивів товариства.

Таблиця 3.1.

Вихідні дані для побудови регресійної моделі залежності фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп»

Показник	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	Зміни 2022 р. до 2018р.	
						тис. грн.	(%)
Коефіцієнт фінансової залежності	1,029	1,026	9,734	10,417	9,036	8,007	878,13
Коефіцієнт фінансового ризику	0,029	0,026	8,734	9,417	8,036	8,007	27710,34
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,028	0,025	0,968	0,694	0,889	0,861	3175,00
Коефіцієнт фінансової стійкості (автономії)	0,972	0,975	0,103	0,096	0,111	-0,861	11,42

За даними 2022 року можемо спостерігати за перевищенням коефіцієнту фінансової залежності на 8,007 абс.од. ніж в 2018 році, що свідчить про підвищення компанії залежності від кредиторів та інвесторів і зростанні залучених фінансових ресурсів при фінансуванні діяльності товариства, на що вказує підвищення коефіцієнту концентрації позикового капіталу на 0,861 абс.од. і внаслідок чого знижується фінансова стійкість ТОВ «Агема Груп» (табл. 3.1). В результаті факторного аналізу ТОВ «Агема Груп» можемо вважати фінансово стабільним, яке здатне виконати розрахунки в довгостроковій перспективі в розрізі зобов'язань за страховими договорами в в мінливих макроекономічних та ринкових умовах. Проте аналіз абсолютних та відносних показників показав, що в ТОВ «Агема Груп» існує проблема при формуванні власних обігових коштів, що посилює

залежність від зовнішніх інвесторів та може призвести до погіршення фінансової стійкості, тому ТОВ «Агема Груп» потрібно постійно проводити фінансовий контролінг.

Таблиця 3.2.

Розрахункова допоміжна таблиця для розрахунку лінійного регресійного рівняння залежності фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп»

№ з/п	Y (коефіцієнт фінансової стійкості)	X 1 - Коефіцієнт фінансової залежності	X 2 - Коефіцієнт фінансового ризику	X 3 – Коефіцієнт концентрації позикового капіталу
1	0,972	1,029	0,029	0,028
2	0,975	1,026	0,026	0,025
3	0,103	9,734	8,734	0,968
4	0,096	10,417	9,417	0,694
5	0,111	9,036	8,036	0,889

Дані результатів регресійного моделювання залежності фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп» відобразимо в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Оцінка адекватності регресійного моделювання залежності фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп»

Регресійна статистика								
Коефіцієнт кореляції R	0,998827							
Коефіцієнт детермінації R -квадрат	0,997655							
Скоригований R-квадрат	0,49531							
Стандартна похибка	0,03264							
Спостережень	5							
	df	SS	MS	F	Significance F			
Regression	3	0,906614	0,302205	425,48	0,035619			
Residual	2	0,002131	0,001065					
Total	5	0,908745						
	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	Lower 95%	Upper 95%	Lower 95,0%	Upper 95,0%

Intercept	0,98133	0,023502	41,75536	0,000573	0,880218	1,082461	0,880218	1,082461
X Variable 1		0	65535	0,000421	0	0	0	0
X Variable 2	-0,0740	0,011644	-6,36193	0,032146	-0,12417	-0,02398	-0,12417	-0,02398
X Variable 3	-0,2710	0,120713	-2,24536	0,153847	-0,79043	0,248342	-0,79043	0,248342

Таким чином, ми отримали рівняння багатфакторної регресійної моделі, на підставі якої визначено вплив окремих факторів на результативний показник:

$$Y = 0,98134 + 0 * X_1 - 0,07408 * X_2 - 0,27104 * X_3 \quad (3.1)$$

Оцінка побудованої регресійної моделі свідчить, що вона адекватно описує явища відповідно до статистичних спостережень та свідчить про високу апроксимацію при коефіцієнті детермінації 99,76% і коефіцієнті кореляції 99,88%, які є більшими 95% з щільною взаємозалежністю досліджених елементів. Значення критерію Фішера 425,48 також є більшим, ніж таблично допустиме при нормі 0,05 і характеризує дану регресійну модель як достовірну і надійну. Подальше дослідження вважаємо доцільно спрямувати для виявлення частки впливу кожного фактору, побудуємо на підставі інформації наведеної в таблиці 3.4 регресійну залежність фінансової стійкості від коефіцієнту фінансової залежності ТОВ «Агема Груп» за допомогою електронної таблиці Excel.

Таблиця 3.4

Допоміжна інформація для побудови регресійної залежності фінансової стійкості від коефіцієнту фінансової залежності ТОВ «Агема Груп»

Роки	Коефіцієнт фінансової стійкості – концентрації власного капіталу (автономії, фінансової незалежності)	Коефіцієнт фінансової залежності
2018	0,972	1,029
2019	0,975	1,026
2020	0,103	9,734
2021	0,096	10,417
2022	0,111	9,036

Графічне відображення регресійної залежності фінансової стійкості від коефіцієнту фінансової залежності ТОВ «Агема Груп» ми представили на рисунку 3.2.

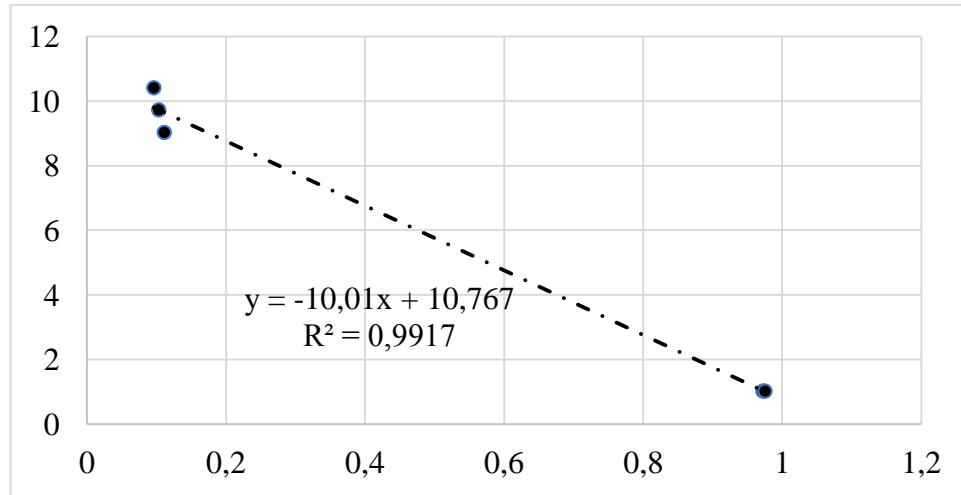

Рис.3.2. Регресійна модель впливу коефіцієнту фінансової залежності на фінансову стійкість ТОВ «Агема Груп»

Для виявлення частки впливу кожного фактору, побудуємо на підставі інформації наведеної в таблиці 3.5 рівняння регресійної залежності фінансової стійкості від коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Агема Груп».

Таблиця 3.5

Допоміжна інформація для побудови регресійної залежності фінансової стійкості від коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Агема Груп»

роки	Коефіцієнт фінансової стійкості - концентрації власного капіталу (автономії, фінансової незалежності)	Коефіцієнт фінансового ризику
2018	0,972	0,029
2019	0,975	0,026
2020	0,103	8,734
2021	0,096	9,417

2022	0,111	8,036
------	-------	-------

Відобразимо графічно регресійну залежність фінансової стійкості від коефіцієнту фінансової залежності ТОВ «Агема Груп» на рисунку 3.3.

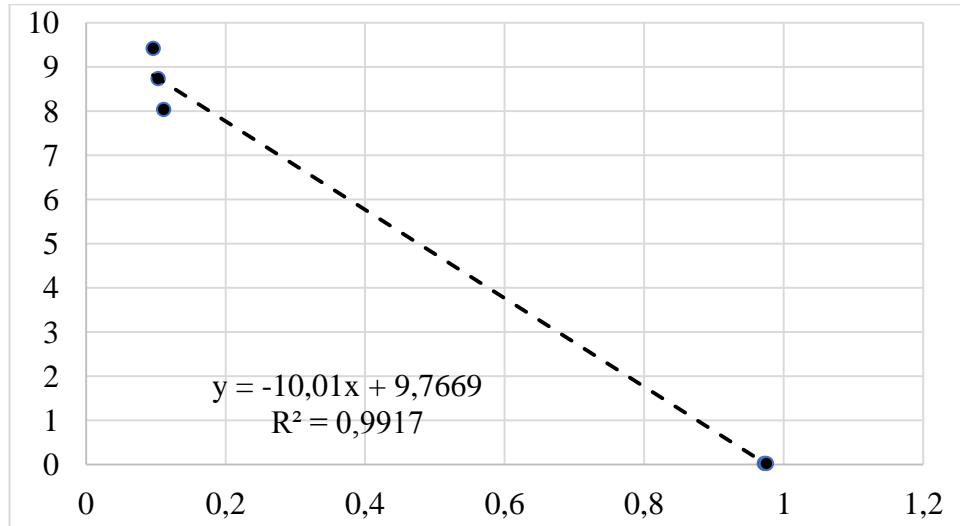

Рис.3.3. Регресійна модель впливу коефіцієнту фінансового ризику на фінансову стійкість ТОВ «Агема Груп»

Наступні розрахунки необхідно спрямувати для виявлення частки впливу кожного фактору, побудуємо на підставі інформації наведеної в таблиці 3.6 регресійний тренд залежності фінансової стійкості від коефіцієнту концентрації позикового капіталу ТОВ «Агема Груп».

Таблиця 3.6

Допоміжна інформація для побудови регресійної залежності фінансової стійкості від коефіцієнту концентрації позикового капіталу ТОВ «Агема Груп»

Роки	Коефіцієнт фінансової стійкості - концентрації власного капіталу (автономії, фінансової незалежності)	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу
2018	0,972	0,028
2019	0,975	0,025
2020	0,103	0,968

2021	0,096	0,694
2022	0,111	0,889

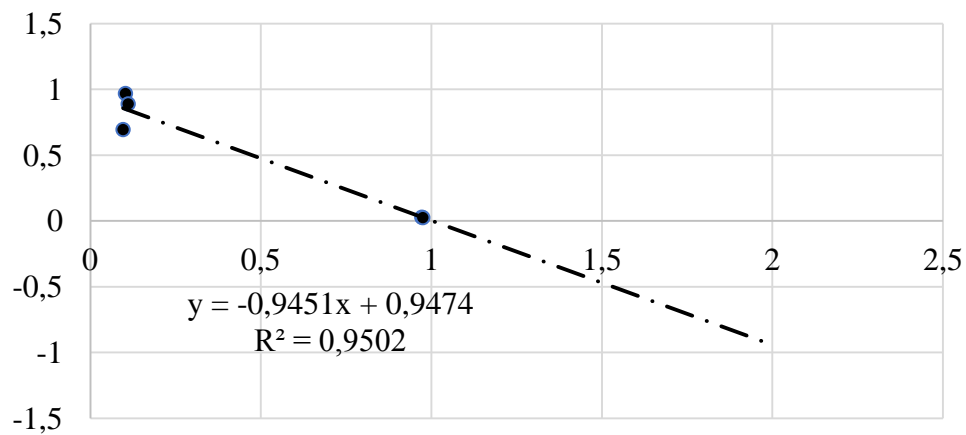

Рис.3.4. Регресійна модель впливу коефіцієнту концентрації позикового капіталу на фінансову стійкість ТОВ «Агема Груп»

Таблиця 3.7

Результати розрахунків регресійної залежності фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп»

Фактори впливу	Рівняння	Коефіцієнт апроксимації	Коефіцієнт кореляції	Ступінь залежності
Коефіцієнт фінансової залежності	$y = -10,01x + 10,767$	$R^2 = 0,9917$	$R = 0,9958$	Висока
Коефіцієнт фінансового ризику	$y = -10,01x + 9,7669$	$R^2 = 0,9917$	$R = 0,9917$	Висока
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$y = -0,9451x + 0,9474$	$R^2 = 0,9502$	$R = 0,9745$	Сильна

За допомогою розрахункових даних побудовано графічно динаміку та прогноз коефіцієнту фінансової стійкості за кореляційно-регресійним аналізом ТОВ «Агема Груп» в 2018-2023 роках на підставі розрахункових рівнянь тренду (рисунок 3.5).

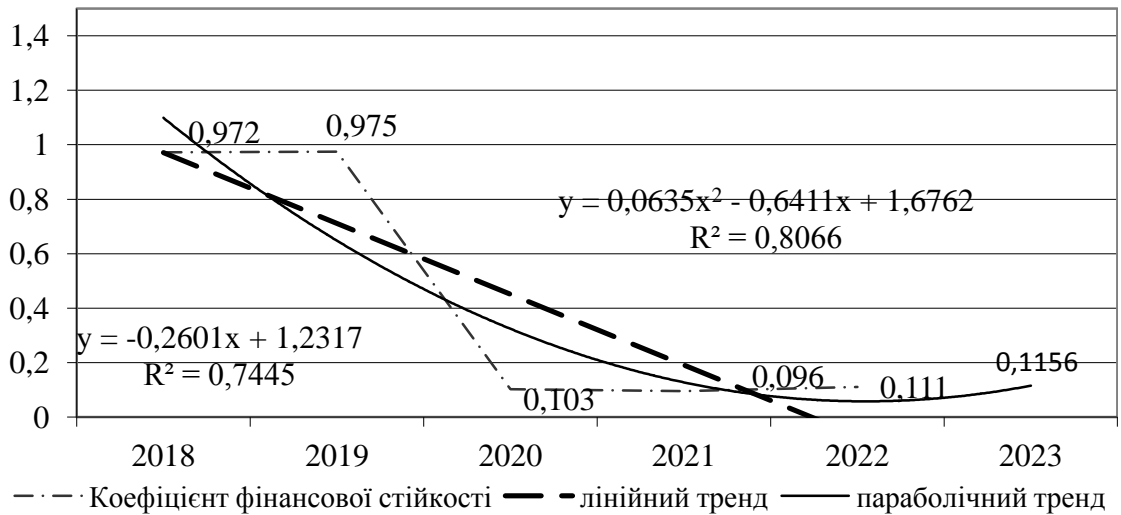

Рис.3.5. Прогноз коефіцієнту фінансової стійкості за кореляційно-регресійним трендовим аналізом ТОВ «Агема Груп» в 2018-2023 роках.

Порівняльну характеристику результатів трендового аналізу коефіцієнту фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп» представлено в таблиці 3.9.

Таблиця 3.9

Порівняльна характеристика результатів трендового аналізу коефіцієнту фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп»

Роки	Факт	$y = -0,2601x + 1,2317$ $R^2 = 0,7445$			$y = 0,0635x^2 - 0,6411x + 1,6762$ $R^2 = 0,8066$		
		Прогноз	Відхилення		Прогноз	Відхилення	
			Абсол., +/-	Відносне, %		Абсол., +/-	Відносне, %
2018	0,972	-0,3289	-1,3009	-33,84	0,1156	-0,8564	11,89
2019	0,975	-0,3289	-1,3039	-33,73	0,1156	-0,8594	11,86

2020	0,103	-0,3289	-0,4319	-319,32	0,1156	0,0126	112,23
2021	0,096	-0,3289	-0,4249	-342,60	0,1156	0,0196	120,42
2022	0,111	-0,3289	-0,4399	-296,31	0,1156	0,0046	104,14

За результатами адекватності аналізу ми бачимо, що трендове поліноміальне (параболічне) рівняння краще описує явища для використання прогнозного значення, оскільки значення коефіцієнту апроксимації $R^2 = 0,8066$, що вказує на коефіцієнт кореляції $R = 0,8981$, який свідчить про щільних досліджених параметрів і їх вплив на результативний показник на рівні 89,81 %, тому використано для побудови прогнозного показника фінансової стійкості, який складатиме в 2023 році 0,1156 абс.од., що більше на 0,0046 абс.од., або 4,14% порівняно з попереднім 2022 роком.

Трендовий аналіз вирівнювання коефіцієнту фінансової стійкості, здійснений за допомогою лінійного рівняння, показує на тенденцію зменшення аналізованого показника. Це пов'язане з тим, що його аналітичне вирівнювання за прямолінійним трендом має від'ємне значення: $y = -0,20601 + 1,2317x$, при якому коефіцієнт детермінації показав апроксимацію $R^2 = 0,7445$, коефіцієнт кореляції $R = 0,8628$ що свідчить про достатню погрішність за коефіцієнтом детермінації.

Трендовий аналіз вирівнювання коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Агема Груп», здійснений за допомогою табличного редактора Excel дозволив побудувати його графічно на рисунку 3.6.

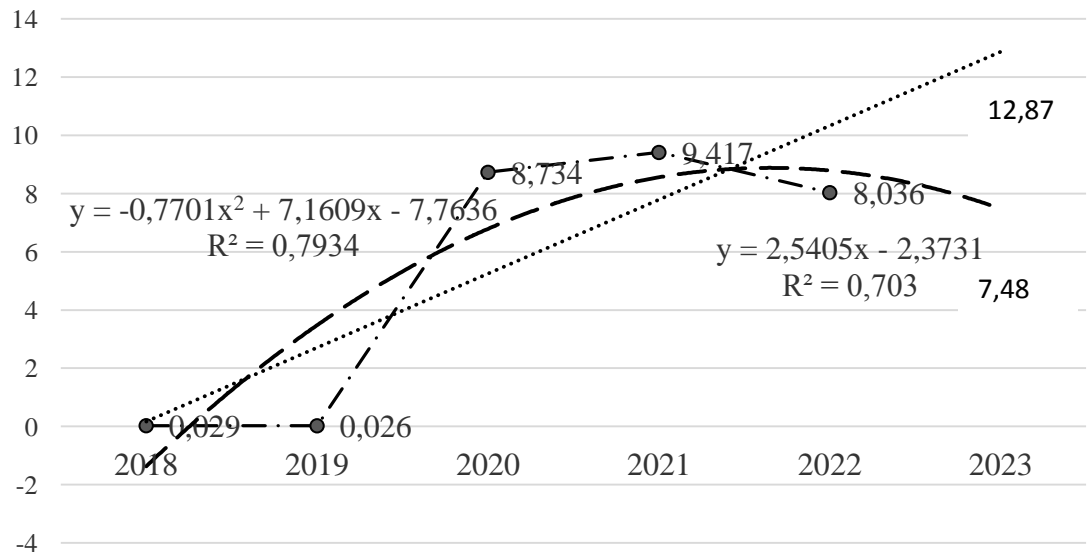

Рис.3.6. Прогноз коефіцієнту фінансового ризику за кореляційно-регресійним трендовим аналізом ТОВ «Агема Груп» в 2018-2023 роках

Оцінюючи трендову динаміку поліноміального (параболічного) рівняння маємо високу ступінь залежності та достовірності досліджених параметрів, але і нижчий прогностичний показник, оскільки значення коефіцієнту апроксимації $R^2 = 0,7934$, а коефіцієнт кореляції $R = 0,8911$, який свідчить про щільних досліджених параметрів і їх вплив на результативний показник на рівні 89,11 % і на 10,89% від інших чинників. Оцінка лінійного тренду коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Агема Груп», здійснена на підставі даних 2018-2022 рр., показує на тенденцію зростання аналізованого показника до 12,87 абс.од., вирогідність якого засвідчує коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,703$, коефіцієнт кореляції $R=0,8384$, що свідчить про середній ступінь залежності від досліджених параметрів на 83,84%, і 16,16% від інших факторів. На підставі розрахунків трендового аналізу коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Агема Груп» в 2018-2023 роках отримано прогностичне значення за побудованими моделями: лінійного тренду- 12,87 абс.од.та поліноміального тренду - 7,48 абс.од., перевищення яких показано в таблиці 3.10 в порівнянні за 2018-2022 роками.

Таблиця 3.10

Порівняльна характеристика результатів трендового аналізу
коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Агема Груп»

Роки	Факт	$y = 2,5405x - 2,3731$ $R^2 = 0,703$			$y = -0,7701x^2 + 7,1609x - 7,7636$ $R^2 = 0,7934$		
		Прогноз	Відхилення		Прогноз	Відхилення	
			Абсол., +/-	Відносне, %		Абсол., +/-	Відносне, %
2018	0,029	12,87	12,841	44379,31	7,48	7,451	25793,10
2019	0,026	12,87	12,844	49500,00	7,48	7,454	28769,23
2020	8,734	12,87	4,136	147,36	7,48	-1,254	85,64
2021	9,417	12,87	3,453	136,67	7,48	-1,937	79,43
2022	8,036	12,87	4,834	160,15	7,48	-0,556	93,08

Порівняльна характеристика результатів за аналітичними трендами коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Агема Груп» дозволила зробити відповідні висновки з дослідження кореляційно-регресійного аналізу. Так, прогнозна оцінка коефіцієнту фінансово ризику ТОВ «Агема Груп» в 2023 році, яка складає за результатами лінійного тренду 12,87 абс.од. перебільшує значення 2022 року на 60,15% або 4,834 абс.од. Порівнюючи прогнозний показник коефіцієнту фінансового ризику на 2023 рік за даними параболічного тренду, отримано що він є меншим значення попереднього 2022 року на 0,556 абс.од., або на 6,92%, але більшим на 7,451 абс.од. ніж в 2018 році.

Висновки до 3 розділу

1. Сучасні макроекономічні мінливі тенденції розвитку страхового ринку призводять до того, що страховим компаніям необхідно враховувати наступні рекомендації, які слід поетапно застосовувати як стратегічні підходи щодо щоб підвищити фінансову стійкість. По-перше, диверсифікувати портфель активів, тобто розподілити ризики інвестування

між різними видами активів, що може значно зменшити вплив негативних змін на фінансовий стан страхової організації та в цілому страхового ринку. По-друге, оцінювати ризики та здійснювати ефективне управління фінансовими ризиками, які відіграють важливу роль у фінансовій стійкості страховика, оскільки ретельна оцінка ризику перед прийняттям страхових рішень допомагає уникнути непередбачуваних збитків. По-третє, забезпечення достатнього рівня капіталізації є важливим чинником для забезпечення фінансової стійкості, тому що висока капіталізація допомагає виплатити великі збитки і зберегти довіру клієнтів. По-четверте, ефективне управління витратами: оптимізація витрат і підтримка ефективної структури витрат можуть покращити фінансову продуктивність страховика. По-п'яте, створення резервів, адже страхова компанія повинна мати достатні резерви, щоб виплатити всі зобов'язання перед страхувальниками в разі необхідності. Адекватні резерви забезпечують впевненість в здатності виплатити страхові виплати. По-шосте, підвищення ефективності бізнесу, так як вдосконалення операцій та процесів може привести до зниження витрат і покращення фінансового результату страхової компанії. Таким чином, задля покращення своєї фінансової стійкості страхові компанії мають наростити та підвищити капіталізацію в управлінні страхової системи, впровадити ефективні страхові продукти і послуги, що користуються попитом серед страхувальників, спростити процедури аквізиційної роботи та по страхових операціях, збалансувати структуру страхового портфелю, реалізувати фінансову політику направлену на подолання наслідків світової фінансової кризи. При розробці і впровадженні стратегії управління ризиками страховикам надається змога виявити і зменшити потенційні фінансові загрози. Завдання покращення фінансової стійкості страхової компанії може бути виконано шляхом впровадження розроблених нею заходів фінансової стратегії.

За даними 2022 року можемо спостерігати за перевищенням коефіцієнту фінансової залежності на 8,007 абс.од. ніж в 2018 році, що

свідчить про підвищення компанії залежності від кредиторів та інвесторів і зростанні залучених фінансових ресурсів при фінансуванні діяльності товариства, на що вказує підвищення коефіцієнту концентрації позикового капіталу на 0,861 абс.од. і внаслідок чого знижується фінансова стійкість ТОВ «Агема Груп». В результаті факторного аналізу ТОВ «Агема Груп» можемо вважати фінансово стабільним, яке здатне виконати розрахунки в довгостроковій перспективі в розрізі зобов'язань за страховими договорами в в мінливих макроекономічних та ринкових умовах. Проте аналіз абсолютних та відносних показників показав, що в ТОВ «Агема Груп» існує проблема при формуванні власних обігових коштів, що посилює залежність від зовнішніх інвесторів та може призвести до погіршення фінансової стійкості, тому ТОВ «Агема Груп» потрібно постійно проводити фінансовий контролінг.

Оцінка побудованої регресійної моделі свідчить, що вона адекватно описує явища відповідно до статистичних спостережень та свідчить про високу апроксимацію при коефіцієнті детермінації 99,76% і коефіцієнті кореляції 99,88%, які є більшими 95% з щільною взаємозалежністю досліджених елементів. Значення критерію Фішера 425,48 також є більшим, ніж таблично допустиме при нормі 0,05 і характеризує дану регресійну модель як достовірну і надійну. Подальше дослідження вважаємо доцільно спрямувати для виявлення частки впливу кожного фактору, побудуємо на підставі інформації наведеної в таблиці 3.4 регресійну залежність фінансової стійкості від коефіцієнту фінансової залежності ТОВ «Агема Груп» за допомогою електронної таблиці Excel.

Отже, за отриманими результатами проведених розрахунків регресійної моделі залежності фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп» від внутрішніх факторів - коефіцієнтів фінансової залежності, фінансового ризику та концентрації позикового капіталу (X_1, X_2, X_3), внаслідок чого нами виявлений тісний взаємозв'язок між результативним показником та чинниками, що на нього впливають. Таким чином, за допомогою

відповідного факторного та регресійного аналізу встановлено, що коефіцієнт фінансової залежності пояснює на 99,6% стан коефіцієнту фінансової стійкості і характеризує прямо пропорційну залежність на високому рівні фінансової незалежності від коефіцієнту фінансового ризику також на 99,6%, а залежність від концентрації позикового капіталу – на 97,45%.

За результатами адекватності аналізу ми бачимо, що трендове поліноміальне (параболічне) рівняння краще описує явища для використання прогнозного значення, оскільки значення коефіцієнту апроксимації $R^2 = 0,8066$, що вказує на коефіцієнт кореляції $R = 0,8981$, який свідчить про щільних досліджених параметрів і їх вплив на результативний показник на рівні 89,81 %, тому використано для побудови прогнозного показника фінансової стійкості, який складатиме в 2023 році 0,1156 абс.од., що більше на 0,0046 абс.од., або 4,14% порівняно з попереднім 2022 роком.

Трендовий аналіз вирівнювання коефіцієнту фінансової стійкості, здійснений за допомогою лінійного рівняння, показує на тенденцію зменшення аналізованого показника. Це пов'язане з тим, що його аналітичне вирівнювання за прямолінійним трендом має від'ємне значення: $y = -0,20601 + 1,2317x$, при якому коефіцієнт детермінації показав апроксимацію $R^2 = 0,7445$, коефіцієнт кореляції $R = 0,8628$ що свідчить про достатню погрішність за коефіцієнтом детермінації.

Оцінюючи трендову динаміку поліноміального (параболічного) рівняння маємо високу ступінь залежності та достовірності досліджених параметрів, але і нижчий прогнозний показник, оскільки значення коефіцієнту апроксимації $R^2 = 0,7934$, а коефіцієнт кореляції $R = 0,8911$, який свідчить про щільних досліджених параметрів і їх вплив на результативний показник на рівні 89,11 % і на 10,89% від інших чинників. Оцінка лінійного тренду коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Агема Груп», здійснена на підставі даних 2018-2022 рр., показує на тенденцію зростання аналізованого показника до 12,87 абс.од., вирогідність якого

засвідчує коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,703$, коефіцієнт кореляції $R=0,8384$, що свідчить про середній ступінь залежності від досліджених параметрів на 83,84%, і 16,16% від інших факторів. На підставі розрахунків трендового аналізу коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Агема Груп» в 2018-2023 роках отримано прогнозне значення за побудованими моделями: лінійного тренду- 12,87 абс.од.та поліноміального тренду - 7,48 абс.од., перевищення яких показано в таблиці 3.10 в порівнянні за 2018-2022 роками. Порівняльна характеристика результатів за аналітичними трендами коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Агема Груп» дозволила зробити відповідні висновки з дослідження кореляційно-регресійного аналізу. Так, прогнозна оцінка коефіцієнту фінансово ризику ТОВ «Агема Груп» в 2023 році, яка складає за результатами лінійного тренду 12,87 абс.од. перебільшує значення 2022 року на 60,15% або 4,834 абс.од. Порівнюючи прогнозний показник коефіцієнту фінансового ризику на 2023 рік за даними параболічного тренду, отримано що він є меншим значення попереднього 2022 року на 0,556 абс.од., або на 6,92%, але більшим на 7,451 абс.од. ніж в 2018 році.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Фінансова стійкість страхової компанії визначається її здатністю ефективно управляти фінансовими ризиками та виконувати зобов'язання перед страхувальниками. Ключові аспекти фінансової стійкості включають наявність достатнього капіталу та резервів, здатність швидко конвертувати активи в готівку, управління ризиками та висока якість фінансової звітності. Забезпечення фінансової стійкості важливо для забезпечення довіри клієнтів, партнерів і інших учасників ринку. Компанії повинні постійно оцінювати свій фінансовий стан, вживати заходів для мінімізації ризиків і дотримуватися високих стандартів фінансового управління. Рейтингові агентства грають важливу роль у наданні об'єктивної оцінки фінансової стійкості компанії. Фінансова стійкість страхових компаній не тільки визначає їхню власну життєздатність, але також має велике значення для збереження стабільності страхового ринку в цілому. Однак, динамічний характер ринкових умов та змінюваність страхових ризиків вимагають постійного вдосконалення стратегій та підходів до забезпечення фінансової стійкості в умовах невизначеності.

Формування механізму управління фінансовою стійкістю страхової компанії – це складний та важливий процес, спрямований на забезпечення її стійкості та успішності в довгостроковій перспективі. Взаємодія з ризиками, стратегічне фінансове планування, ефективне управління активами та пасивами, а також систематичний моніторинг та звітність стають основними компонентами цього механізму. Ключові аспекти включають аналіз ризиків з урахуванням їх ймовірності та величини втрат, розроблення стратегії управління ризиками, фінансове планування з визначенням резервів, оптимізацію управління активами та пасивами, а також ретельне страхове резервування. Диверсифікація портфеля та стратегія інвестицій грають важливу роль у забезпеченні стійкості компанії. Завданням управління є не лише вирішення поточних фінансових завдань, але і планування на майбутнє,

адаптація до змін у середовищі та забезпечення відповідності стандартам та вимогам регуляторів. Тільки систематичний аналіз та оновлення стратегій дозволять страховій компанії ефективно керувати фінансовою стійкістю та успішно пристосовуватися до динаміки ринку.

Визначення фінансової стійкості страхової компанії є ключовим завданням для забезпечення її довгострокового успіху та здатності виконувати свої зобов'язання перед клієнтами. Методологія оцінки цієї стійкості включає в себе ретельний аналіз фінансових звітів, де вивчаються баланс, звіт про прибуток та збиток. Ліквідність компанії оцінюється за допомогою коефіцієнтів поточної ліквідності та швидкого коефіцієнту. Додатково, важливо проаналізувати інвестиційний портфель, звертаючи увагу на розподіл та ризикованість інвестицій. Оцінка ризиків включає аналіз страхових резервів та використання актуарних методів. Стрес-тестування, яке передбачає моделювання кризових сценаріїв, також є ефективним інструментом для визначення стійкості компанії в умовах екстремальних обставин. Рейтингова оцінка від рейтингових агентств допомагає отримати об'єктивну оцінку фінансової стійкості, яка може бути важливою для інвесторів та клієнтів. Узагальнюючи, комбінація цих методів надає комплексний погляд на фінансову стійкість страхової компанії і допомагає у прийнятті обґрунтованих рішень щодо її потенційного ризику та стабільності на ринку.

2. ТОВ «Агема Груп» надає страхові послуги та займається страховим посередництвом на підставі брокерської угоди, надає послуги з моніторингу фінансового ринку, консалтингові та інформаційні послуги. Основний капітал ТОВ «Агема Група» переважно представлено технічними засобами, обладнанням, транспортом, нематеріальними активами, комп'ютерною технікою тощо. З отриманого аналізу показників вартості основного капіталу ТОВ «Агема Груп» отримано, що первісна вартість основних засобів господарства зменшилась на 864,5 тис.грн., а залишкова (балансова) вартість зменшилась на 6,19 % у відсотковому відношенні та в абсолютному

відхиленні стала менше – на 4,5 тис.грн. Питома вага залишкової вартості основних засобів протягом 2018-2022 років зросла до 85,04% у складі основного капіталу підприємства. Загальний розмір амортизаційних відрахувань основних засобів ТОВ «Агема Груп» підвищився на 860 тис.грн. в 2022р., частка питомої ваги цього фактора становив 14,96%, що менше ніж в 2018 році на 77,34 відсоткових пунктів. Разом з цим підвищення первісної вартості основного капіталу, за умови зміни їх амортизаційних відрахувань, призвело до зменшення коефіцієнта зношення основних засобів до 0,688 абс.од. При отриманих результатах в першу чергу слід звернути увагу на те, що на підприємстві обсяг джерел утворення оборотного капіталу збільшився на 69,5%. Це сталося внаслідок зменшення робочого капіталу (виробничих запасів) також відповідним чином зменшилася дебіторська заборгованість за виданими авансами на 5688 тис.грн. і з внутрішніми розрахунками на 3489 тис.грн., в порівнянні 2022 року з 2018 роком, що позитивно впливає на капітал підприємства. При аналізі динаміки складу та структури джерел фінансування ТОВ «Агема Груп» за 2018 - 2022 роки необхідно зазначити, що власний капітал займає більшу питому вагу і відбулося зростання його розміру на 80539 тис. грн. або на 21,7%. В той же час відбулося зменшення розміру заборгованості за розрахунками, що може негативно відобразитися на фінансовому стані підприємства, і як наслідок призведе до зменшення можливостей по фінансуванню оборотних активів за рахунок позикових джерел. Проаналізувавши ефективність використання оборотних активів ТОВ «Агема » за 2018-2022 рр. Можемо зробити наступні висновки: що оборотність активів підприємства зросла на 63,26 % в цілому в аналізованому періоді. Організація фінансово-економічної роботи ТОВ «Агема Груп» здійснюється у фінансовому і бухгалтерському відділах. Їх основним завданням виступає оцінка фінансової стійкості компанії та аналіз її фінансового стану. Фінансовим станом являється сукупність коефіцієнтів і показників, за допомогою яких проводиться комплексна оцінка фінансових показників та їх фінансовий аналіз.

Комплексна оцінка фінансових показників ТОВ «Агема Груп» показала, що показник частки основних засобів в активах виробничої сфери підприємства протягом досліджуваних років зменшився на 0,084 абсолют. одиниць, що є негативним моментом для підприємства. Коефіцієнт оновлення основних засобів підвищився на 0,235 абсолют. одиниць, внаслідок чого амортизація підприємства знизилась на 860 тис.грн., що пов'язано зі зменшенням коефіцієнту зносу основних засобів на 0,235 абсолют. одиниць. В цілому показники оцінки ефективності використання майна в ТОВ «Агема Груп» мають позитивну динаміку. За підсумками діяльності товариства в звітному році відбулось зниження коефіцієнту мобільності активів на 0,028 абсолю.одиниць, якщо порівняти його з показником 2018 року. Оцінивши розраховані показники, можемо дійти до висновків, що за період 2018-2022 років в ТОВ «Агема Груп» відбувалось зростання коефіцієнту трансформації на 4,49%, а темпи приросту коефіцієнту оборотності власного капіталу склали 142,61%, що характеризує з позитивної сторони ділову активність товариства. Але слід відзначити, що протягом цих же років в підприємстві уповільнилася тривалість оборотності обігових коштів на 11,03%, в тому числі запасів – на 74,44%, що створює негативні умови щодо платоспроможності та свідчить про зменшення ліквідного капіталу. Пояснюється така тенденція також зниженням коефіцієнтів оборотності обігових коштів на 9,93% і та запасів відповідно суттєвим зниженням на 41,67%. Внаслідок цього відбулось збільшення періоду операційного циклу на 33 дні або 16,67 % у процентному відношенні. В дослідженому періоді значно зменшилась дебіторська заборгованість, що знайшло своє відображення у зниженні коефіцієнту її оборотності на 1,551 абс.од. або 85,34 % у відсотковому співвідношенні.

Згідно з проведеним аналізом ефективності діяльності та фінансовими розрахунками в ТОВ «Агема Груп» впродовж п'яти років слід відзначити рівень рентабельності реалізованої продукції за прибутком від реалізації склав 0,975, що на 0,007 менше показника 2018 року. При цьому період

окупності капіталу більшим на 402 дні, що говорить про уповільнення оборотності при його використанні. Період окупності власного капіталу має тенденцію до зменшення на 23 дні, що є позитивним моментом для товариства. Динамка рентабельності власного капіталу та виробничих фондів має позитивні зміни на рівні 0,06 та 0,015 абсолютних одиниць відповідно. Але протягом 2018-2022 років в ТОВ «Агема Груп» відслідковується погіршення з рентабельністю активів за прибутком від звичайної діяльності, в тому числі капіталу за чистим прибутком на 0,011 абс.од.

Аналіз формування прибутку та аналіз фінансових результатів ТОВ «Агема Груп» показав, що у звітному році підприємством ТОВ «Агема Груп» отримано 9,9 тис. грн. чистого прибутку. За досліджений строк сума прибутку збільшилася – на 6,45 %, а в грошовому виразі підвищення склало 0,6 тис. грн. Сума валового прибутку у 2022 р. порівняно з 2018 р. зросла на 9,6 тис.грн. при темпах приросту 147,52 % в основному за рахунок незначного підвищення чистого доходу від продажу продукції в грошовому виразі на 56 тис.грн. Зростання прибутковості господарства пояснюється також зниженням інших витрат 2022 року проти 2018 р. Зазначимо, що інших витрат у виручці від реалізації постійно зростає в аналізованому періоді в 4 рази, тобто на 256,4 тис.грн. в грошовому виразі. Крім того, у 2022 р. підвищився рівень собівартості продукції на 46,4 тис.грн. порівняно з 2018 р., це складає 104,22% темпу приросту. лід зазначити, що якщо у 2018-2022 роках сума інших доходів стала більше в 2,23 рази, або підвищилась на 177,4 тис.грн. в абсолютній сумі, так і за відносними показниками спостерігається така ж ситуація. Це можна пояснити напевно підвищення ефективності використання оборотних активів підприємства. Проведені фінансові розрахунки свідчать, що основну частку в загальній сумі доходів займає виручка від реалізації та в 2022 році порівняно з 2018 р. вона зросла на 5%. Аналіз динаміки маневреності капіталу свідчить про позитивну зміну показників в ТОВ «Агема Груп» протягом 2018-2022 років. Так, ми бачимо що відбулось зростання маневреності робочого капіталу в 2 рази, а

маневреності власних коштів оборотного капіталу – збільшення в 2022 році на до 0,42. Але водночас простежимо зниження маневреності власного капіталу на 0,247 абс.од. в порівнянні з 2018 роком.

Проведена оцінка показників фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп» свідчить про зниження абсолютного показника фінансової стійкості- власних обігових коштів (робочого, функціонуючого капіталу) на 289,76 тис.грн. , що вказує на її погіршення в аналізованому періоді. Це також вплинуло і на зменшення коефіцієнту забезпечення оборотних активів власними коштами на 0,895 абс.од. та коефіцієнту забезпечення власними обіговими коштами запасів на 439,42 абс.од. В дослідженому періоді відслідковується значне зростання коефіцієнту фінансового ризику з 0,029 в 2018 році до 8,036 – в 2022 році, що показало підвищення виникнення впливу ступеню фінансових ризиків в підприємстві в 274 рази. Разом з тим фінансова незалежність товариства погіршилась за рахунок зниження коефіцієнту концентрації власного капіталу (автономії) на 0,861 абс.од., внаслідок чого зросло значення коефіцієнту фінансової залежності до 9,036 абс.од., але стала більшою величина коефіцієнту фінансової стабільності (коефіцієнту фінансування) на 0,009 абс.од. незважаючи на мінливі ринкові умови. Коефіцієнти оцінки фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр. вказують на підвищення залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування, що свідчить про негативну динаміку та зниження його фінансової стійкості протягом останніх п'яти років. Наведені розраховані коефіцієнти оцінки платоспроможності ТОВ «Агема Груп» в 2018-2022рр. свідчать про покращення коефіцієнту поточної ліквідності (коефіцієнту покриття) з темпами приросту 110,54% та коефіцієнту швидкої ліквідності з темпами приросту 16,19%. В цьому ж періоді відбулось суттєве зниження співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості до 15,9. В цілому в ТОВ «Агема Груп» за 2018-2022 роки знизилосся значення коефіцієнту абсолютної ліквідності з 0,926 в 2018 році до 0,034 в 2022 році, що значно менше нормативної межі (0,2-0,5).

3. Сучасні макроекономічні мінливі тенденції розвитку страхового ринку призводять до того, що страховим компаніям необхідно враховувати наступні рекомендації, які слід поетапно застосовувати як стратегічні підходи щоб підвищити фінансову стійкість. По-перше, диверсифікувати портфель активів, тобто розподілити ризики інвестування між різними видами активів, що може значно зменшити вплив негативних змін на фінансовий стан страхової організації та в цілому страхового ринку. По-друге, оцінювати ризики та здійснювати ефективне управління фінансовими ризиками, які відіграють важливу роль у фінансовій стійкості страховика, оскільки ретельна оцінка ризику перед прийняттям страхових рішень допомагає уникнути непередбачуваних збитків. По-третє, забезпечення достатнього рівня капіталізації є важливим чинником для забезпечення фінансової стійкості, тому що висока капіталізація допомагає виплатити великі збитки і зберегти довіру клієнтів. По-четверте, ефективне управління витратами: оптимізація витрат і підтримка ефективної структури витрат можуть покращити фінансову продуктивність страховика. По-п'яте, створення резервів, адже страхова компанія повинна мати достатні резерви, щоб виплатити всі зобов'язання перед страхувальниками в разі необхідності. Адекватні резерви забезпечують впевненість в здатності виплатити страхові виплати. По-шосте, підвищення ефективності бізнесу, так як вдосконалення операцій та процесів може привести до зниження витрат і покращення фінансового результату страхової компанії. Таким чином, задля покращення своєї фінансової стійкості страхові компанії мають наростити та підвищити капіталізацію в управлінні страхової системи, впровадити ефективні страхові продукти і послуги, що користуються попитом серед страхувальників, спростити процедури аквізиційної роботи та по страхових операціях, збалансувати структуру страхового портфелю, реалізувати фінансову політику направлену на подолання наслідків світової фінансової кризи. При розробці і впровадженні стратегії управління ризиками страховикам надається змога виявити і зменшити потенційні фінансові

загрози. Завдання покращення фінансової стійкості страхової компанії може бути виконано шляхом впровадження розроблених нею заходів фінансової стратегії.

За даними 2022 року можемо спостерігати за перевищенням коефіцієнту фінансової залежності на 8,007 абс.од. ніж в 2018 році, що свідчить про підвищення компанії залежності від кредиторів та інвесторів і зростанні залучених фінансових ресурсів при фінансуванні діяльності товариства, на що вказує підвищення коефіцієнту концентрації позикового капіталу на 0,861 абс.од. і внаслідок чого знижується фінансова стійкість ТОВ «Агема Груп». В результаті факторного аналізу ТОВ «Агема Груп» можемо вважати фінансово стабільним, яке здатне виконати розрахунки в довгостроковій перспективі в розрізі зобов'язань за страховими договорами в в мінливих макроекономічних та ринкових умовах. Проте аналіз абсолютних та відносних показників показав, що в ТОВ «Агема Груп» існує проблема при формуванні власних обігових коштів, що посилює залежність від зовнішніх інвесторів та може призвести до погіршення фінансової стійкості, тому ТОВ «Агема Груп» потрібно постійно проводити фінансовий контролінг.

Оцінка побудованої регресійної моделі свідчить, що вона адекватно описує явища відповідно до статистичних спостережень та свідчить про високу апроксимацію при коефіцієнті детермінації 99,76% і коефіцієнті кореляції 99,88%, які є більшими 95% з щільною взаємозалежністю досліджених елементів. Значення критерію Фішера 425,48 також є більшим, ніж таблично допустиме при нормі 0,05 і характеризує дану регресійну модель як достовірну і надійну. Подальше дослідження вважаємо доцільно спрямувати для виявлення частки впливу кожного фактору, побудуємо на підставі інформації наведеної в таблиці 3.4 регресійну залежність фінансової стійкості від коефіцієнту фінансової залежності ТОВ «Агема Груп» за допомогою електронної таблиці Excel.

Отже, за отриманими результатами проведених розрахунків регресійної моделі залежності фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп» від внутрішніх факторів - коефіцієнтів фінансової залежності, фінансового ризику та концентрації позикового капіталу (X_1, X_2, X_3), внаслідок чого нами виявлений тісний взаємозв'язок між результативним показником та чинниками, що на нього впливають. Таким чином, за допомогою відповідного факторного та регресійного аналізу встановлено, що коефіцієнт фінансової залежності пояснює на 99,6% стан коефіцієнту фінансової стійкості і характеризує прямо пропорційну залежність на високому рівні фінансової незалежності від коефіцієнту фінансового ризику також на 99,6%, а залежність від концентрації позикового капіталу – на 97,45%.

За результатами адекватності аналізу ми бачимо, що трендове поліноміальне (параболічне) рівняння краще описує явища для використання прогнозного значення, оскільки значення коефіцієнту апроксимації $R^2 = 0,8066$, що вказує на коефіцієнт кореляції $R = 0,8981$, який свідчить про щільних досліджених параметрів і їх вплив на результативний показник на рівні 89,81 %, тому використано для побудови прогнозного показника фінансової стійкості, який складатиме в 2023 році 0,1156 абс.од., що більше на 0,0046 абс.од., або 4,14% порівняно з попереднім 2022 роком.

Трендовий аналіз вирівнювання коефіцієнту фінансової стійкості, здійснений за допомогою лінійного рівняння, показує на тенденцію зменшення аналізованого показника. Це пов'язане з тим, що його аналітичне вирівнювання за прямолінійним трендом має від'ємне значення: $y = -0,20601 + 1,2317x$, при якому коефіцієнт детермінації показав апроксимацію $R^2 = 0,7445$, коефіцієнт кореляції $R = 0,8628$ що свідчить про достатню погрішність за коефіцієнтом детермінації.

Оцінюючи трендову динаміку поліноміального (параболічного) рівняння маємо високу ступінь залежності та достовірності досліджених параметрів, але і нижчий прогнозний показник, оскільки значення

коефіцієнту апроксимації $R^2 = 0,7934$, а коефіцієнт кореляції $R = 0,8911$, який свідчить про щільних досліджених параметрів і їх вплив на результативний показник на рівні 89,11 % і на 10,89% від інших чинників. Оцінка лінійного тренду коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Агема Груп», здійснена на підставі даних 2018-2022 рр., показує на тенденцію зростання аналізованого показника до 12,87 абс.од., вирогідність якого засвідчує коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,703$, коефіцієнт кореляції $R=0,8384$, що свідчить про середній ступінь залежності від досліджених параметрів на 83,84%, і 16,16% від інших факторів. На підставі розрахунків трендового аналізу коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Агема Груп» в 2018-2023 роках отримано прогнозне значення за побудованими моделями: лінійного тренду- 12,87 абс.од. та поліноміального тренду - 7,48 абс.од., перевищення яких показано в таблиці 3.10 в порівнянні за 2018-2022 роками. Порівняльна характеристика результатів за аналітичними трендами коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Агема Груп» дозволила зробити відповідні висновки з дослідження кореляційно-регресійного аналізу. Так, прогнозна оцінка коефіцієнту фінансово ризику ТОВ «Агема Груп» в 2023 році, яка складає за результатами лінійного тренду 12,87 абс.од. перебільшує значення 2022 року на 60,15% або 4,834 абс.од. Порівнюючи прогнозний показник коефіцієнту фінансового ризику на 2023 рік за даними параболічного тренду, отримано що він є меншим значення попереднього 2022 року на 0,556 абс.од., або на 6,92%, але більшим на 7,451 абс.од. ніж в 2018 році. За даними 2022 року можемо спостерігати за перевищенням коефіцієнту фінансової залежності на 8,007 абс.од. ніж в 2018 році, що свідчить про підвищення компанії залежності від кредиторів та інвесторів і зростанні залучених фінансових ресурсів при фінансуванні діяльності товариства, на що вказує підвищення коефіцієнту концентрації позикового капіталу на 0,861 абс.од. і внаслідок чого знижується фінансова стійкість ТОВ «Агема Груп». В результаті факторного аналізу ТОВ «Агема Груп» можемо вважати фінансово стабільним, яке здатне виконати розрахунки в

довгостроковій перспективі в розрізі зобов'язань за страховими договорами в в мінливих макроекономічних та ринкових умовах. Проте аналіз абсолютних та відносних показників показав, що в ТОВ «Агема Груп» існує проблема при формуванні власних обігових коштів, що посилює залежність від зовнішніх інвесторів та може призвести до погіршення фінансової стійкості, тому ТОВ «Агема Груп» потрібно постійно проводити фінансовий контролінг.

Оцінка побудованої регресійної моделі свідчить, що вона адекватно описує явища відповідно до статистичних спостережень та свідчить про високу апроксимацію при коефіцієнті детермінації 99,76% і коефіцієнті кореляції 99,88%, які є більшими 95% з щільною взаємозалежністю досліджених елементів. Значення критерію Фішера 425,48 також є більшим, ніж таблично допустиме при нормі 0,05 і характеризує дану регресійну модель як достовірну і надійну. Подальше дослідження вважаємо доцільно спрямувати для виявлення частки впливу кожного фактору, побудуємо на підставі інформації наведеної в таблиці 3.4 регресійну залежність фінансової стійкості від коефіцієнту фінансової залежності ТОВ «Агема Груп» за допомогою електронної таблиці Excel.

Отже, за отриманими результатами проведених розрахунків регресійної моделі залежності фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп» від внутрішніх факторів - коефіцієнтів фінансової залежності, фінансового ризику та концентрації позикового капіталу (X_1, X_2, X_3), внаслідок чого нами виявлений тісний взаємозв'язок між результативним показником та чинниками, що на нього впливають. Таким чином, за допомогою відповідного факторного та регресійного аналізу встановлено, що коефіцієнт фінансової залежності пояснює на 99,6% стан коефіцієнту фінансової стійкості і характеризує прямо пропорційну залежність на високому рівні фінансової незалежності від коефіцієнту фінансового ризику також на 99,6%, а залежність від концентрації позикового капіталу – на 97,45%.

За результатами адекватності аналізу ми бачимо, що трендове поліноміальне (параболічне) рівняння краще описує явища для використання прогнозного значення, оскільки значення коефіцієнту апроксимації $R^2 = 0,8066$, що вказує на коефіцієнт кореляції $R = 0,8981$, який свідчить про щільних досліджених параметрів і їх вплив на результативний показник на рівні 89,81 %, тому використано для побудови прогнозного показника фінансової стійкості, який складатиме в 2023 році 0,1156 абс.од., що більше на 0,0046 абс.од., або 4,14% порівняно з попереднім 2022 роком.

Трендовий аналіз вирівнювання коефіцієнту фінансової стійкості, здійснений за допомогою лінійного рівняння, показує на тенденцію зменшення аналізованого показника. Це пов'язане з тим, що його аналітичне вирівнювання за прямолінійним трендом має від'ємне значення: $y = -0,20601 + 1,2317x$, при якому коефіцієнт детермінації показав апроксимацію $R^2 = 0,7445$, коефіцієнт кореляції $R = 0,8628$ що свідчить про достатню погрішність за коефіцієнтом детермінації.

Оцінюючи трендову динаміку поліноміального (параболічного) рівняння маємо високу ступінь залежності та достовірності досліджених параметрів, але і нижчий прогнозний показник, оскільки значення коефіцієнту апроксимації $R^2 = 0,7934$, а коефіцієнт кореляції $R = 0,8911$, який свідчить про щільних досліджених параметрів і їх вплив на результативний показник на рівні 89,11 % і на 10,89% від інших чинників. Оцінка лінійного тренду коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Агема Груп», здійснена на підставі даних 2018-2022 рр., показує на тенденцію зростання аналізованого показника до 12,87 абс.од., вирогідність якого засвідчує коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,703$, коефіцієнт кореляції $R = 0,8384$, що свідчить про середній ступінь залежності від досліджених параметрів на 83,84%, і 16,16% від інших факторів. На підставі розрахунків трендового аналізу коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Агема Груп» в 2018-2023 роках отримано прогнозне значення за побудованими моделями: лінійного тренду- 12,87 абс.од. та поліноміального тренду - 7,48 абс.од.,

перевищення яких показано в таблиці 3.10 в порівнянні за 2018-2022 роками. Порівняльна характеристика результатів за аналітичними трендами коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Агема Груп» дозволила зробити відповідні висновки з дослідження кореляційно-регресійного аналізу. Так, прогнозна оцінка коефіцієнту фінансово ризику ТОВ «Агема Груп» в 2023 році, яка складає за результатами лінійного тренду 12,87 абс.од. перебільшує значення 2022 року на 60,15% або 4,834 абс.од. Порівнюючи прогнозний показник коефіцієнту фінансового ризику на 2023 рік за даними параболічного тренду, отримано що він є меншим значення попереднього 2022 року на 0,556 абс.од., або на 6,92%, але більшим на 7,451 абс.од. ніж в 2018 році.

Підсумовуючи вище проведені дослідження, варто зауважити, що для відображення реальної фінансової стійкості страхової компанії необхідно проведення оцінки залежності фінансових показників враховуючи специфіку страхової діяльності, що виступає основним елементом розвитку страхового сектору економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абаєва А.Ю. Розвиток інституційно – правового забезпечення фінансової стійкості страхової організації. Вісник Прикарпатського національного університету ім.Василя Стефаника. 2022. С.194-205. URL:<https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/article/download/6090/6344>.
2. Абакуменко О.В., Повжик К.В. Фінансові цикли та їх вплив на стійкість фінансових ринків. «Сучасний стан та проблеми тенденції розвитку суб'єктів фінансового ринку: колективна монографія / під.заг.ред. Ковальчука К.Ф. Павлоград: «АРТ СИНТЕЗ-Т». 2014. С .5-14.
3. Абдулаєва А.Є., Поплавська С.М. Шляхи підвищення ефективності діяльності страхових компаній на ринку страхових послуг України. «Економіка і суспільство». 2022.Вип.№39. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1343>.
4. Балицька М.В .Методика оцінки фінансової стійкості страхової компанії. Науково-практичний збірник «Фінансові послуги». 2017. №5. С. 32-35. URL:<https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/193420.pdf>.
5. Балицька М.В. Основні принципи та механізм управління фінансовою стійкістю страхової організації. Інвестиції : практика та досвід. 2016.№19.С.61-64. URL:http://www.investplan.com.ua/pdf/19_2016/14.pdf.
6. Богма О. С., Медведєва І. Г. Фінансова міцність як елемент забезпечення фінансової безпеки підприємства Збірник тез III Міжнарод.наук-практ.конф. «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи», м.Київ, 08 грудня 2022 р. Київ: КПІ ім.Ігоря Сікорського. Вид-во:»Політехніка». 2022. С.161-132.
7. Божанова О.В. Моніторинг фінансової стійкості як складова ефективного управління підприємством. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2015. №40. С.224- 228.

8. Бондаренко Я.С., Турчин Є.В. Теорія ризику в страхуванні: посібник для вивч. курсу. Донецьк: РВВ ДНУ. 2013. 214с.
9. Бондарчук М.К., Кондрат І.Ю. Ефективні методи діагностики фінансового стану страхової компанії та їх апробація. Науковий вісник НЛТУ України. 2017. Вип.19,5. С.191-196. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/efektivni-metodi-diagnostiki-finansovogo-stanu-strahovoyi-k>.
10. Білошицький О.В. Аналіз фінансової стабільності страхової компанії в умовах інформаційної невизначеності. Моделювання та інформаційні системи в економіці. К. Вид-во КНЕУ. 2016. Вип.6. С.12-24.
11. Братюк В.П. Фінансові ресурси страхових організацій як складова стратегічного потенціалу. Мукачєво: Мукачєв.держав.ун-тет.2019. С.22-24. http://dspace.s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/5269/1/Financial_resources_insurance_organizations%20component_of_strategic_potential.pdf.
12. Бровко Л.І., Савінова Ю.В. Діджиталізація діяльності страхової компанії як елемент забезпечення її фінансової стійкості. Інноваційна економіка. № 4. 2023.
13. Бутиріна В.Н. Концептуальні основи фінансової стійкості страхових організацій. Вчені записки Таврійського нац.ун-ту ім. В.І.Вернадського. 2013. Т.26 (65). С.20-26. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kontseptualni-osnovi-finansovoyi-stiykosti-strahovih-organizatsiy>.
14. Величко Г. О., Сташкевич Н. М., Сташкевич О. С. Напрями удосконалення фінансової стійкості страхових компаній. Науков.вісник Міжнародного гуманітарного університету.2017.С.79-82. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1817/1753>.
15. Віленчук О.М. Інноваційні стратегії управління діяльністю страхових компаній : міжнародний та національний контексти. Науковий

вісник Херсонського державного університету.2021. Вип.41.С. 65-70. URL: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/708/698>.

16. Вітлінський В., Пернарівський О. Фінансова стійкість як системна характеристика комерційного банку. Банківська справа. 2012. № 6. С.48-51.

17. ВременкоЛ. Підходи до оцінки фінансової стійкості страхових компаній в Україні. Вісник КНУ ім. Т.Г.Шевченка. 2008. №105. С.14-17. URL:<http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/12/43.pdf>.

18. Гаєвська О.Г.Розробка напрямів підвищення фінансової стійкості страховика. Національний університет харчових технологій. Київ. 2022. URL:<https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/fcbdc425-3b02-4913-befb-cbc042dc3808/content>.

19. Гаманкова О.О. Ринок страхових послуг України.: теорія, методологія, практика: монографія. Київ: КНЕУ. 283с.

20. Геращенко І.О., Войтенко А.Ю. Інноваційні методи управління фінансовою стійкістю підприємства. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2012. №40. С.137- 142.

21. Гриценко А.В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній. Облік і фінанси. 2017.№4(78).С.107-111. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/219619.pdf>.

22. Дерев'янку М., Марушка О. Умови забезпечення фінансової стійкості страховика. «Актуальні проблеми соціально-економічного розвитку: регіональні особливості та світові тенденції: матер. Всеукр.наук.-практ.інтернет-конференції (10 квітня 2014р.)». Івано-Франківськ: Видавець Віктор Дяків. 2014. С.76-78. URL: <https://econ.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/39/2018/03/conference.pdf>.

23. Добош Н.М. Управління ризиком втрати фінансової стійкості страхових організацій. Збірник науково-технічних праць Наукового вісника НЛТУ України. 2014. Вип.20.11. С.138-145.

24. Журавка О.С., Темченко А.Р., Федорченко В.Г. Теоретичні підходи до визначення фінансової стійкості страхових компаній. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2018. Вип.22, частина 1. С.117-122. URL:http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/22_1_2018ua/26.pdf
25. Іллічевський С.О. Комплексне моделювання процесу банкрутства страхової компанії Актуальні проблеми економіки. 2018. №11. С.32-41.
26. Кирилюк І.Ю., Нещадим Л.М., Благополучна А.Г. Діджиталізація як основний фактор розвитку індустрії в умовах сучасних викликів. Науковий журнал «Актуальні проблеми розвитку економіки регіону». Прикарпатський національн. ун-тет ім.В. Стефаника. Івано-Франківськ.2022. Вип.18. С.217-231. <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/14779/1/%D0%96%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB%2018-2.pdf>.
27. Кисільова І., Величко А. Оцінка фінансової надійності страхової організації. «Економіка і суспільство». 2021. №28. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/471>.
28. Кнейслер О. Прагматизм фінансової стійкості страховика. Ринок фінансових послуг. Світ фінансів. №4(21). 2009. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/25948/.pdf>.
29. Коврига Д.А. Фінансова стійкість страховика: оцінка та напрями забезпечення. Полтава. 2019. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/300245169.pdf>.
30. Косарева І.П., Лисенко Д.Д. Особливості оцінки фінансової надійності страхових компаній України. Інфраструктура ринку. 2018. Вип. 17. С.156-162. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/17_2018_ukr/28.pdf
31. Кравченко М. О., Лентовська М. А. Принципи забезпечення фінансової стійкості інноваційно-активних підприємств Збірник тез III Міжнарод.наук-практ.конф. «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та

перспективи», м.Київ, 08 грудня 2022 р. Київ: КПІ ім.Ігоря Сікорського. Вид-во:» Політехніка». 2022. С.65-66.

32. Кривицька О.Р. Систематизація підходів до сутності фінансової стійкості страхових компаній. Наукові записки. Серія: «Економіка». 2012. С.129-132. URL: <https://ecj.oa.edu.ua/articles/2013/n20/27.pdf>.

33. Кузенко О.Л. Теоретичні підходи до визначення сутності управління фінансовою стійкістю підприємства. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2013. №43. С.152-157.

34. Куряча Н.В., Рябошапка В.Г. Оцінка фінансової стійкості страхової компанії. Держава та регіони. 2019. №5(110).С.197-201. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2019/5_2019/38.pdf.

35. Лаврук Н.А., Русул Л.В. Дослідження фінансових результатів діяльності страхових організацій. «Економіка і суспільство». 2018. Вип.15. С.679-687. URL:https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/103.pdf.

36. Лопат аО.О., Кобилиця Н.О., Лялька Л.Л. Система оцінки фінансової стійкості страхової компанії. Науковий вісник НЛТУ України. 2009. Вип.19,5. С.191-196. URL:<https://cyberleninka.ru/article/n/sistema-otsinki-finansovoyi-stiykosti-strahovoyi-kompaniyi/viewer>.

37. Майор О.В., Мисак Д.Д. Проблеми забезпечення фінансової стійкості підприємств. Науковий вісник УДЛУ. 2016. С.130-133. <https://cyberleninka.ru/article/n/problemi-zabezpechennya-finansovoyi-stiykosti-pidpriemstv/viewer>.

38. Малинич Г.М. Сучасні підходи до аналізу фінансової надійності страхових компаній: переваги та недоліки. Вісник Київського нац-го ун-тету ім.Т.Шевченка. 2009.№113-1141.С.87-91. http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2016/01/114_10.pdf.

39. Мельничук І., Ляшук О. Механізм управління фінансовою стійкістю страхової компанії: теоретичний аспект. Економіка і суспільство. 2022. Вип.44. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1817/1753>.

40. Мельничук О.П. Аналіз фінансової стійкості страхової компанії в умовах ризик-середовища військової економіки. Національний авіаційний університет. 2022. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/56426>.
41. Нагайчук Н.Г. Теоретичні підходи до визначення змісту поняття «фінанси страхових організацій». Інвестиції : практика та досвід. 2010. №11. С. 32-35. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/11_2010/10.pdf.
42. Ненно І.М., Зубаль А.М. Економічна сутність фінансової стійкості страхових компаній. Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. 2012. №4 (29). С.260-263. URL: [http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/ddma/Herald_4\(29\)_2012/article/12nimeis.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/ddma/Herald_4(29)_2012/article/12nimeis.pdf).
43. Нікітін Д.І. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії. 2022. Поліський національний університет. URL: http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/13421/1/Nikitin_DI_KR_072_2022.pdf.
44. Левковець Н.П., Бабіч Л.М., Теслюк Н.П., Наконечна С.А., Гуцалюк О.І. Фінансова безпека страхових компаній в умовах інституційних змін. Електронний фаховий журнал «Ефективна економіка». 2021. №8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9155>.
45. Овсак О.П., Коноваленко Г.А. Визначення факторів фінансової стійкості страхової компанії. 2015. URL: <https://alex1,+519-2015-1-CE.pdf>.
46. Олійник В.М., Бондаренко Є.К. Поняття фінансової стійкості страхової компанії та елементів впливу на неї. Збірник науков. праць. 2014. Вип.39. С.149-157. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/69714/1/pprbsu_2014_39_18.pdf.
47. Омельчук Л.В. Наукові підходи до розуміння діагностики фінансового стану вітчизняних страхових компаній. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2017. №2. С.226-237. URL: https://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/library/visnyky/nvse/02_2017/26.pdf.

48. Пікус Р., Балицька М. Фінансова стійкість страхової організації та джерела її забезпечення. Вісник КНЕУ ім.Тараса Шевченка. 2016. Вип.3 (180). С.6-10.
49. Полчанов А.Ю. Фінансова стійкість страхових компаній як об'єкт стратегічного управління. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. URL: <https://pnu.edu.ua/depart/Finances/resource/file/Збірник/2011-1/Полчанов.pdf>.
50. Приказюк Н.В., Білокінь Л.О. Теоретичне упорядкування методів та інструментів фінансового ризик-менеджменту страхових компаній. Економічний аналіз. 2017. №1. Т.27. С. 139-149.
51. Приступа Л.А. Оцінювання фінансової стійкості страхової компанії як базис управлінської діяльності. Вісник Хмельницького нац.ун-ту. 2019. №2. С.16-22. URL:<http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/5-15.pdf>.
52. Путінцев А.В., Горлач А.С. Фінансова стійкість страхового ринку України. 2020. Вип. 31. С.95-98. URL:http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/31_2020ua/17.pdf.
53. Ромашко О.М., Шпільчак О. Нові підходи до трактування страхового ринку. Проблеми і перспективи економіки та управління.» Фінансові ресурси: проблеми формування та використання 2020. №1 (21).С.259-266. URL:<http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/211455/211471>.
54. Руда Р.В. Стан та перспективи розвитку страхового ринку України. «Фінансовий механізм забезпечення сталого розвитку соціально-економічних систем: монографія» / за заг.ред. д-ра.екон.наук Л.І. Антошкіної, д-ра.екон.наук С.А. Навроцького. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2016. С.210-219.
55. Система оцінки фінансової стійкості страхової компанії URL:<https://cyberleninka.ru/article/n/sistema-otsinki-finansovoyi-stiykosti-strahovoyi-kompaniyi>.

56. Скаковська С.С., Ширко Б.Ф. Критерії організації фінансів страхових компаній. Серія «Економічні науки. 2021. №4(96). С.316-327. URL: <https://visnyk.nuwm.edu.ua/index.php/econ/article/view/ve4202125/1036>.

57. Смоляк В.А. Особливості визначення фінансової стійкості страхових компаній в умовах реформування ринку фінансових послуг. Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор».2022.Вип.3(70). С. 128-131. URL:<https://openarchive.nure.ua/handle/document/21604>.

58. Соловей К.В. Аналіз фінансової стійкості страхових компаній України. Проблеми системного підходу в економіці. 2020. Вип.№5(79).С. 95- 101. URL: http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/5_79_2020_ukr/16.pdf.

59. СосновскаО.О.,МазурН.П. Механізм оцінки фінансової стійкості страховика засобами табличного процесора. Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 2017. №3. С.388-397. URL:<https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/105/141>

60. Страхова діяльність: метод.рекоменд. / уклад.: Гладчук О.М., Кучерівська С.С., Чернівці: Чернівець. Нац.ун-тет ім.Ю.Федьковича. 2023. 80с.

61. Стригуль Л.С. Проблеми використання методів факторного аналізу для економіко-математичних моделей. «Розвиток обліку та аудиту як основи інформаційно-аналітичної системи підприємства: колективна монографія. / За ред. Меховича С.А., Матросової В.О., Єршової Н.Ю. Харків: НТУ «ХП». 2011. С.287-301.

62. Сутність фінансів страхових організацій та необхідність їх державного регулювання. URL:<https://posibniki.com.ua/post-sutnist-finansiv-strahovih-organizacii-ta-neobhidnist-yih-derzhavnogo>

63. Татарин Н. Особливості фінансової діяльності страхових компаній в Україні. «Молодий вчений». 2022. №5(105). URL:<https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4771/4690>.

64. Ткаченко Н.В. Фінансова стійкість страхових компаній в умовах глобалізації. Фінанси України. 2010. №3.С.89-91. URL:http://www.irbis-nbuv.gov.ua/UGRN/Fu_2010_3_10.
65. Трачук Н.К. Управління фінансовою стійкістю страхової компанії. Вінницький національний аграрний університет. Вінниця. 2017. URL:<http://socrates.vsau.org/b04213/html/cards/getfile.php/12288.pdf>.
66. Цуркан І.М. Фінансові потоки страхових компаній: сутність, методи визначення «Економічний простір». 2016.№115.С.137-150. URL:<http://prostir.pdaba.dp.ua/archive/115/14.pdf.8>
67. Челишева Т.В., КоноваТ.С. Фінансова стійкість страхової компанії та умови її забезпечення. 2012. URL:http://www.rusnauka.com/18_ADEN_2013/Economics/3_141696.doc.htm.
68. Шевчук О.В., Фастунова В.О. Управління фінансовими ресурсами страхових компаній. Економічний вісник Донбасу. №2 (20). 2014. С.116-126. URL:<https://cyberleninka.ru/article/n/upravlinnya-finansovimi-resursami-strahovih-kompaniy/viewer>.
69. Шишпанова Н.О.Сучасні погляди на управління фінансами страхових організацій. Миколаїв. нац. аграрн. ун-тет. 2019. URL:http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7139/1/zbirnyk_tez_20-21_11_19-28.pdf.
70. Шолойко А. С., Абаєва А. Ю. Фактори впливу на фінансову стійкість страхової компанії Збірник тез III Міжнарод.наук-практ.конф. «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи», м.Київ, 08 грудня 2022 р. Київ: КПІ ім.Ігоря Сікорського. Вид-во:»Політехніка». 2022. С.207-208.
71. Якушко І.В.Теоретичні аспекти розвитку національної економіки в умовах цифрової трансформації. Науковий журнал «Актуальні проблеми розвитку економіки регіону». Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника. Івано-Франківськ. 2022. Вип.18.С.247-255.

URL:<https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/14779/1/%D0%96%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB%2018-2.pdf>.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Оцінка показників фінансової стійкості ТОВ «Агема Груп»

Показник	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	Відхилен. 2022 р. до 2018 р. (+/-)
Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал)	624,5	671,3	489,5	467,7	334,74	-289,761
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	30,613	38,142	0,096	0,091	0,073	-0,895
Маневреність робочого капіталу	0,002	0,006	0,012	0,001	0,004	0,002
Маневреність власних обігових коштів	0,030	0,024	0,076	0,093	0,420	0,390
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,896	0,989	0,925	0,942	0,649	-0,247
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	624,5	60,477	304,94	291,3	185,1	-439,423
Коефіцієнт фінансової залежності	1,029	1,026	9,734	10,417	9,036	8,007
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,028	0,025	0,968	0,694	0,889	0,861
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	0,115	0,121	0,106	0,138	0,124	0,009
Коефіцієнт концентрації власного капіталу (автономії)	0,972	0,975	0,103	0,096	0,111	-0,861
Коефіцієнт фінансового ризику	0,029	0,026	8,734	9,417	8,036	8,007

